

Pvm 27 / 5 2010	Rakenteen tarkistus Pvm 27 / 5 2010	Muodollinen tarkistus Pvm 1 / 6 2010	Suunnitelman hyväksyntä Pvm 27 / 5 2010	Hyväksytty toisen asteen koulutuslautakunnan suomenkielisessä jaostossa Pvm 2 / 6 2010
Laatija Lea Pitkämäki	Osastonjohtaja Seppo Uusitalo	Kehittämispäällikkö Hillevi Kivelä	Koulutuslajohtaja Markku Nummi	Sihteeri Sirkku Salonen

VAASAN AMMATTIOPISTO

Opetussuunnitelman tutkintokohtainen osa 2009

KULTTUURIALA

**KÄSI- JA TAIDETEOLLISUUSALAN
PERUSTUTKINTO**

ARTESAANI

Opetussuunnitelmaan liittyvät tiedot	Pvm, diaarinumero tai pykälä
OPH:n määräys	11.6.2009, 25/011/2009
Hyväksytty koulutuslautakunnan jaostossa	2.6.2010, § 13
Astuu voimaan	1.8.2010
Milloin opintonsa aloittaneita koskee	1.8.2009
Korvaa opetussuunnitelman, joka on hyväksytty koulutuslautakunnan jaostossa	18.8.2009, § 13
Näyttösuunnitelmat hyväksytty ammattiosaamisen näyttötoimikunnassa	18.5.2010, § 8
Muuta	Ammattitaitoa täydentävien tutkinnon osien, liikunnan ja terveystiedon, laajuudet on muutettu 1.8.2010 alkaen. Toisen asteen koulutuslautakunta, suomenkielinen jaosto 4.5.2010, 6 §. Kivelä.

SISÄLLYSLUETTELO

TUTKINNON TOTEUTTAMISSUUNNITELMA	2
TUTKINNON TAVOITTEET	2
TUTKINNON MUODOSTUMINEN	3
Ammatilliset tutkinnon osat	3
Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat	4
Vapaasti valittavat tutkinnon osat	4
Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat	4
ORIENTAATIO-OPINNOT	5
OPINTO-OHJAUS	5
TYÖSSÄOPPIMINEN	5
YRITTÄJYYS	6
OPINNÄYTE	6
OPINTOPOLUT	6
AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT	7
Tutkinnon näyttösuunnitelma	8
LUKUSUUNNITELMAT	9
Lukusuunnitelma 1	10
OPINNOT	12
AMMATILLISET TUTKINNON OSAT	13
Kaikille pakolliset tutkinnon osat	13
Asiakaslähtöinen valmistaminen , 10 ov	13
Kulttuurilähtöinen valmistaminen, 10 ov	17
Tuotteen suunnittelu, 10 ov	22
Tuotteen valmistaminen, 20 ov	27
Kaikille valinnaiset tutkinnon osat	32
Asiakaspalvelu ja myyntityö, 10 ov	32
Stailaus, 10 ov	36
Tilaustyön valmistaminen, 10 ov	40
Tuotekehitys, 10 ov	44
AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT	48
Ammattitaitoa täydentävät pakolliset tutkinnon osat	48
Äidinkieli, suomi, 4 ov	48
Työelämän viestintä 1, 2 ov	50
Työelämän viestintä 2, 2 ov	51
Äidinkieli, suomi toisena kielenä, 4 ov	52
Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1 ov	55
Vieras kieli, a-kieli, 2 ov	57
Matematiikka 1, 1 ov	62
Matematiikka 2, 1 ov	62
Matematiikka 3, 1 ov	63
Fysiikka ja kemia, 2 ov	64
Fysiikka 1, 1 ov	66
Kemia 1, 1 ov	67
Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto, 1 ov	68
Liikunta, 1 ov	71
Terveystieto, 1 ov	73
Taide ja kulttuuri, 1 ov	76
Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat	78
Vapaasti valittavat tutkinnon osat	78
Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat	78

TUTKINNON TOTEUTTAMISSUUNNITELMA

TUTKINNON TAVOITTEET

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinnon suorittaneella artsaanilla on laaja-alaiset ammatilliset perusvalmiudet ammattialansa eri tehtäviin sekä jatko-opintoihin. Lisäksi hänellä on erikoistuneempi osaaminen ja työelämän edellyttämä ammattitaito yhdellä tutkinnon osa-alueella siten, että tutkinnon suorittanut voi sijoittua työelämään, suoriutua ammattialansa tehtävistä myös muuttuvissa oloissa sekä kehittää ammattitaitoaan. Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto sisältää työ-, elinkeino- ja kulttuurielämästä lähtöisin olevia ammattialoja, jotka eroavat toisistaan materiaalin ja/tai erityisosaamisen perusteella. Koulutuksen järjestäjät päättävät ammattialoista, joita ovat esimerkiksi entisöinti-, keramiikka-, kirjansidonta-, kivi-, kultaseppä-, lasi-, lavasterakennus-, metalli-, aseseppä-, puu-, restaurointi-, saamenkäsityö-, sisustus-, soitinrakennus-, tekstiili-, vaatetus-, veneenrakennus- ja verhoiluala.

Artsaanilla on monipuolinen ammattitaito, ja hän osaa soveltaa oppimiaan taitoja ja tietoja vaihtelevissa työelämän tilanteissa sekä nähdä työnsä osana ympäristöä ja suurempia tehtäväkokonaisuuksia. Hän osaa ottaa työssään huomioon lähialojen ammattilaisten tehtävät. Artsaani on luotettava, laatutietoinen, esteettisyyttä ymmärtävä, oma-aloitteinen sekä asiakaspalvelu- ja yhteistyöhenkinen. Hän tekee työnsä ammattialaa koskevan lainsäädännön ja määräysten mukaisesti. Artsaanilla on yrittämisen perusvalmiudet ja hän työskentelee kestävän ja terveen yritystoiminnan periaatteita noudattaen. Hän ottaa työssään huomioon kulttuurisen, sosiaalisen, ekonomisen ja ekologisen kestävän kehityksen tavoitteet.

Artsaani osaa suunnitella työnsä sekä lukea ja tehdä ammattialaansa liittyviä suunnitelmia. Hän osaa tehdä ammattialansa materiaali-, työmenekki- ja kustannuslaskelmia sekä esitellä ja arvioida omaa työtään. Artsaani noudattaa ja ylläpitää turvallisia työmenetelmiä ja työtapoja sekä oikeaa asennetta arvostavaa työturvallisuuskulttuuria, joka sisältää työturvallisuutta sekä terveyttä ja työkykyä edistävän toiminnan. Artsaani osaa käyttää työssään tarvittavaa tietotekniikkaa.

Artsaani osaa toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa yhteistyökykyisesti ja tuloksellisesti sekä ilmaista itseään selkeästi. Kansainvälisesti toimivan artsaanin taitoja ovat kielitaito, kohdemaan kulttuurin ymmärtäminen, palvelualltius ja erilaisiin oloihin mukautuminen. Artsaani toimii suomalaisen kulttuurin ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kansainvälistyvässä maailmassa.

Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelman tai osaamisalan suorittanut artsaani osaa toimia useilla palvelun ja valmistuksen toimialoilla eri ammateissa joko toisen palveluksessa, yrittäjänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana. Hän voi toimia alan valmistus-, tuotanto-, suunnittelu-, muotoilu-, korjaus-, restaurointi-, ohjaus-, palvelu- ja/tai myyntitehtävissä. Hän tuntee ammattialansa materiaaleja ja työtapoja laajasti ja erikoistuu valitsemiinsa ammattialan työtehtäviin. Hän osaa toimia vuorovaikutteisesti, asiakaslähtöisesti, tyyli- ja laatutietoisesti, luovasti ja yhteistyökykyisesti. Hän toimii kustannustietoisesti ja taloudellisesti. Hänellä on

yrittäjämäinen asenne työhön toisen palveluksessa toimiessaankin sekä valmius kehittää ja jakaa omaa osaamistaan. Hän pystyy toimimaan aloitteellisesti, avoimesti ja luottamusta lisäen yhteistyössä suunnittelijoiden, asiantuntijoiden ja toisten alan ammattilaisten kanssa. Hän osaa tuotteistamista ja markkinointia sekä tunnistaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia muuttuvassa yhteiskunnassa. Hän huomioi työssään laadunhallinnan, kuluttajansuojan sekä malli- ja tekijänoikeuden. Hänellä on myös edellytykset kehittää itseään ja suorittaa ammattitutkinto työkokemusta saatuaan.

TUTKINNON MUODOSTUMINEN

Perustutkinto muodostuu ammatillisista tutkinnon osista, jotka ovat pakollisia tai valinnaisia. Lisäksi tutkintoon sisältyy pakollisia ja valinnaisia ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia sekä vapaasti valittavia tutkinnon osia. Lisäksi tutkintoon voi yksilöllisesti sisällyttää tutkinnon osia. Ks. tarkemmin lukusuunnitelmat.

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto muodostuu seuraavista tutkinnon osista:

Ammatilliset tutkinnon osat

Kaikille pakolliset tutkinnon osat

- Kaikille yhteisiä pakollisia tutkinnon osia on yhteensä 20 opintoviikkoa (ov):
 - Asiakaslähtöinen valmistaminen, 10 ov
 - Kulttuurilähtöinen valmistaminen, 10 ov
- Lisäksi opiskelija suorittaa koulutusohjelman opinnot, jotka ovat laajuudeltaan 30 ov. Koulutusohjelma on Tuotteen suunnittelun ja valmistuksen koulutusohjelma. Siihen kuuluu seuraavat tutkinnon osat:
 - Tuotteen suunnittelu, 10 ov
 - Tuotteen valmistaminen, 20 ov

Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

- Tutkintoon kuuluu ammatillisia valinnaisia opintoja 40 ov. Ammatilliset valinnaiset opinnot ovat:
 - Asiakaspalvelu ja myyntityö, 10 ov
 - Stailaus, 10 ov
 - Tilaustyön valmistaminen, 10 ov
 - Tuotekehitys, 10 ov

Ammattitaitoa täydentävät tutkinnon osat

Pakolliset tutkinnon osat

- Kaikille yhteisiä pakollisia tutkinnon osia on yhteensä 16 opintoviikkoa (ov). Mikäli opiskelija suorittaa yhdistelmäopintoja, opiskelee hän edellä mainituista opinnoista lukion vastaavat kurssit oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti. Tarkemmat tiedot näkyvät lukusuunnitelmasta.

Valinnaiset tutkinnon osat

- Valinnaisia tutkinnon osia on yhteensä 4 opintoviikkoa (ov). Valinnaiset opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa yhdistelmäopintoja tai opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat

- Vapaasti valittavia tutkinnon osia on yhteensä 10 opintoviikkoa (ov). Vapaasti valittavat opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa yhdistelmäopintoja tai opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat vapaasti valittavat opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat

- Tutkintoon sisältyy ammatillista osaamista syventäviä tutkinnon osia opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti.

ORIENTAATIO-OPINNOT

Orientaatio-opinnoista on määrätty Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Orientaatio-opinnot ovat laajuudeltaan 2 ov ja niistä on laadittu erikseen sisällöt ja tavoitteet. Orientaatio-opinnot toteutetaan ammatillisten opintojen yhteydessä seuraavasti:

Peruskoulupohjaiset ryhmät

- Ensimmäisenä opiskeluvuonna 1 ov tuotteen valmistaminen tutkinnon osan yhteydessä
- Toisena opiskeluvuonna ½ ov tuotteen valmistaminen tutkinnon osan yhteydessä
- Kolmantena opiskeluvuonna ½ ov asiakaslähtöinen valmistaminen tutkinnon osan yhteydessä

OPINTO-OHJAUS

- Opinto-ohjauksesta on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa, Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa sekä siihen liittyvässä erillisessä opinto-ohjauksen suunnitelmassa.

TYÖSSÄOPPIMINEN

Työssäoppimisesta on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Tässä tutkinnossa työssäoppiminen toteutetaan seuraavasti:

- Ensimmäisenä opiskeluvuonna ei ole työssäoppimista.
- Toisena opiskeluvuonna 8 opintoviikkoa. Työssäoppiminen kohdistuu kulttuurilähtöinen valmistaminen / tuotteen valmistaminen / asiakaspalvelu ja myyntityö tutkinnon osaan. Työssäoppiminen toteutetaan 1 osassa, jonka laajuus on 8 ov.
- Kolmantena opiskeluvuonna 12 opintoviikkoa. Työssäoppiminen kohdistuu asiakaslähtöinen valmistaminen / tilaustyön valmistaminen / tuotekehitys tutkinnon osaan. Työssäoppiminen toteutetaan 1 osassa, jonka laajuus on 12 ov.

YRITTÄJYYS

- Yrittäjyydestä on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Ammatillisiin tutkinnon osiin sisältyy yrittäjyyttä vähintään 5 ov. Tässä tutkinnossa yrittäjyys toteutetaan seuraavasti: opiskelijaa valmennetaan yrittäjämäiseen asenteeseen ja toimintaan kaikissa ammatillisissa pakollisissa opinnoissa - asiakaslähtöinen valmistaminen, kulttuurilähtöinen valmistaminen, tuotteen suunnittelu ja tuotteen valmistaminen.

OPINNÄYTE

- Opinnäyteestä on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Opiskelija suunnittelee ja tekee omaa osaamistaan kokoavan opinnäytteen, joka voi olla esimerkiksi tuote, työnäyte, portfolio tai esitys. Opiskelija tunnistaa keskeiset ammatilliset vahvuutensa ja kehittää opinnäytettä tehdessään luovuuttaan, innovatiivisuuttaan sekä edistää ammatillista kasvuaan. Hän esittelee ja arvioi opinnäyteensä sekä sen suunnittelun ja toteutuksen. Opiskelija edistää opinnäytteellä omaa työllistymistään. Opinnäytteen laajuus on vähintään 2 ov ja se arvioidaan niiden tutkinnon osien yhteydessä, joihin se sisältyy. Opinnäyteestä merkitään päättötodistukseen laajuus ja nimi, erillistä arvosanaa ei anneta. Tässä tutkinnossa opinnäyte toteutetaan seuraavasti: opinnäytteen laajuus on 2 ov ja se toteutetaan asiakaslähtöinen valmistaminen tai tilaustyön valmistaminen tutkinnon soan yhteydessä. Opinnäytetyö arvioidaan näytön yhteydessä.

OPINTOPOLUT

Peruskoulupohjainen opiskelija voi suorittaa tutkinnon ns. opintopolkuina. Opintopolut muodostuvat erilaisista väylistä, jotka päätetään vuosittain. Tutkinnon opintopolut toteutetaan seuraavina väylinä:

- Opintopolkuun voi sisältyä sellaisia tutkinnon osia, jotka tukevat ja suuntaavat ammatillisia tavoitteita jonkin painopisteen mukaisesti. Tässä tutkinnossa on mahdollista suorittaa seuraavien painopisteiden mukaisia opintoja:
 1. Ammatilliset opinnot (perussuunnitelma)
 2. Ammatilliset opinnot (väylät)
 - o Painopisteet oppilaitoksen yhteistarjonnasta (pätetään vuosittain)
 - o Tutkinnon osat jostain toisesta ammatillisesta perustutkinnosta
 - o Tutkinnon osa ammattitutkinnosta tai erikoisammattitutkinnosta

3. Yhdistelmäopinnot

- Yhdistelmäopiskelija suorittaa sekä ammatillisen perustutkinnon että ylioppilastutkinnon. Opinnot suoritetaan yhteistyössä Vaasan lyseon lukion kanssa. Osa yhdistelmäopintoja suorittavan opiskelijan ammatilliseen perustutkintoon kuuluvista opinnoista korvataan lukiokursseilla. Korvattavat opinnot ja niiden määrä riippuvat siitä, mitkä ylioppilaskokeet opiskelija suorittaa. Lukio-opinnoilla korvattavat opinnot voivat vaihdella 24 – 40 ov välillä. Tässä tutkinnossa lukiokursseilla korvataan seuraavia ammatillisen perustutkinnon opintoja opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti:
 - o Vapaasti valittavat tutkinnon osat 10 ov
 - o Ammattitaitoa täydentävät pakolliset tutkinnon osat 7 – 14 ov
 - o Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat 4 ov
 - o Ammatillinen valinnainen tutkinnon osa (Tuotekehitys) 10 ov

AMMATTIOSAAMISEN NÄYTÖT

- Ammattiosaamisen näytöistä on määrätty opetushallituksen tutkinnon perusteissa ja Vaasan ammattiopiston opetussuunnitelman yhteisessä osassa. Seuraavassa taulukossa näkyy ne tutkinnon ammatilliset osat, joista näyttöjä suoritetaan. Lukusuunnitelmissa on kuvattu tarkemmin, mitkä tutkinnon osat mihinkin opintoväylään kuuluvat (ks. kohta *Lukusuunnitelmat*).
- Taulukosta selviää, toteutetaanko näytöt koko näyttönä vai osanäyttöinä, ketkä päättävät arvosanasta, näytön suoritusajankohta sekä suoritetaanko näyttö työpaikalla vai oppilaitoksessa. Lisäksi taulukosta selviää, millainen näyttö on kyseessä sekä näytön arviointikohteet.

Tutkinnon näyttösuunnitelma

Hyväksytty ammattiosaamisen näyttötoimikunnassa
18.5.2010

Tutkinnon osat, ov	Toteutus		Arvosanas- työpaikka- ohjaaja		Suoritusajankohta / vuosi	Näyttö- paikka		Näyttö	Näytön arviointi- kohteet			
	Koko näyttö	Osanäytöt	Opettaja	Työpaikka-		Työpaikka	Oppilaitos		1	2	3	4
Tuotteen suunnittelu, 10 ov NAR131	x		x		1		x	Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla tuotteen suunnittelun työtehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	O	O	O	O
Stailaus, 10 ov NAR306	x		x		1		x	Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa suunnittelemalla ja toteuttamalla stailauksen. Työ tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	K	K
Kulttuurilähtöinen valmistaminen, 10 ov NAR112	x		x		2		x	Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla kulttuurilähtöisen valmistuksen työtehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	O	K	O
Tuotteen valmistaminen, 20 ov NAR132	x		x	x	2	x	x	Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	O	O	O	K
Asiakaspalvelu ja myyntityö, 10 ov NAR301	x		x	x	2	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialansa myyntiin liittyvissä asiakaspalvelutehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	K	K	K
Asiakaslähtöinen valmistaminen, 10 ov NAR111	x		x	x	3	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	O	O	O	O

Tilaustyön valmistaminen, 10 ov NAR308	x		x		3		x	Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa tilaustyötehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	O	K	O	O
Tuotekehitys, 10 ov NAR309	x		x	x	3	x		Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisissa tuotekehityksen tehtävissä työtehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.	K	O	O	O

1 = Työprosessi

3 = Työn perustana olevan tiedon hallinta

2 = Työmenetelmät, -välineet ja materiaalien hallinta

4 = Elinikäisen oppimisen avaintaidot

K = arvioidaan kokonaan näytöllä

O = osittain muuta arviointia

LUKUSUUNNITELMAT

- Opintojen alkaessa opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma (HOPS), joka tehdään tutkinnon lukusuunnitelman pohjalta.
- Lukusuunnitelmassa näkyy
 - o tutkintoon kuuluvat opinnot ja opintojaksot,
 - o ovatko opinnot pakollisia vai valinnaisia,
 - o opintojen suunniteltu suoritusajankohta,
 - o sellaiset tutkinnon osat, jotka korvataan lukio- tai väyläopinnoilla, mikäli opiskelija on kyseiset opinnot valinnut.
- Tutkinnon osia on selostettu myös kohdassa *Tutkinnon muodostuminen*.

Tutkinto sisältää seuraavat lukusuunnitelmat:

Lukusuunnitelma 1

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto,
peruskoulupohjainen

Lukusuunnitelma 1

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, artesaani							
Ammatillisesti painottuneet opinnot (peruskoulupohjaiset)			Näytöt	Lukuvuosi			Yhteensä
Tutkinnon osan koodi	Opintojakson koodi	Tutkinnon osan nimi / Opintojakson nimi	Lukuvuosi	1 ov	2 ov	3 ov	ov
		AMMATILLISET TUTKINNON OSAT					90
		<i>Pakolliset tutkinnon osat</i>					50
		Asiakaslähtöinen valmistaminen					
ART111	ART11101	Työssäoppiminen (ART11102)				10	
		Kulttuurilähtöinen valmistaminen			10		
ART112	ART11201				10		
ART131	ART13101	Tuotteen suunnittelu		10			
		Tuotteen valmistaminen					
ART132	ART13201	Työssäoppiminen (ART13202)		10	10		
		<i>Valinnaiset tutkinnon osat</i>					40
		Asiakaspalvelu ja myyntityö					
ART301	ART30101	Työssäoppiminen (ART30102)			10		
ART306	ART30601	Stailaus		10			
ART308	ART30801	Tilaustyön valmistaminen				10	
		Tuotekehitys					
		Työssäoppiminen (ART30902)					
ART309	ART30901	Tutkinnon osa on vaihtoehtoinen väyläopintojen kanssa			2	8	
		AMMATTITAITOJA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT					20
		<i>Pakolliset tutkinnon osat</i>					
		(Yhdistelmäopiskelijoilla osa pakollisista tutkinnon osista korvataan lukio-opinnoilla.)		10	4	2	16
011		Äidinkieli					4
	01101	Työelämän viestintä 1					2
	01102	Työelämän viestintä 2					2
020		Toinen kotimainen kieli , ruotsi					1
031		Vieras kieli, englanti					2
061		Matematiikka					3
	06101	Matematiikka 1					1
	06102	Matematiikka 2					1
	06103	Matematiikka 3					1
062		Fysiikka ja kemia					2
	06201	Fysiikka					1
	06202	Kemia					1

Käsi- ja taideteollisuusalan perustutkinto, artesaani							
Ammatillisesti painottuneet opinnot (peruskoulupohjaiset)			Näytöt	Lukuvuosi			Yhteensä
Tutkinnon osan koodi	Opintojakson koodi	Tutkinnon osan nimi / Opintojakson nimi	Luku- vuosi	1 ov	2 ov	3 ov	ov
071		Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto					1
091		Liikunta (opintonsa 1.8.2010 jälkeen aloittaneilla)					1
095		Liikunta (opintonsa ennen 1.8.2010 aloittaneilla)					(1,5)
	09101	Liikunta (opintonsa 1.8.2010 jälkeen aloittaneilla)					1
	09501	Liikunta (opintonsa ennen 1.8.2010 aloittaneilla)					(1,5)
082		Terveystieto (opintonsa 1.8.2010 jälkeen aloittaneilla)					1
084		Terveystieto (opintonsa ennen 1.8.2010 aloittaneilla)					(0,5)
	08201	Terveystieto (opintonsa 1.8.2010 jälkeen aloittaneilla)					1
	08401	Terveystieto (opintonsa ennen 1.8.2010 aloittaneilla)					(0,5)
092		Taide ja kulttuuri 1 ov					1
		<i>Valinnaiset tutkinnon osat</i> (Yhdistelmäopiskelijoilla valinnaiset tutkinnon osat korvataan lukio-opinnoilla. Tietyn painopisteen mukaan opiskelevilla tutkinnon osat korvataan väyläopinnoilla.)					4
		Valinnaiset tutkinnon osat toteutetaan keskitetysti oppilaitoksen vuosittaisen tarjonnan mukaan.					4
		VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT (Yhdistelmäopiskelijoilla valinnaiset tutkinnon osat korvataan lukio-opinnoilla. Tietyn painopisteen mukaan opiskelevilla tutkinnon osat korvataan väyläopinnoilla.)					10
		Valinnaiset tutkinnon osat toteutetaan keskitetysti oppilaitoksen vuosittaisen tarjonnan mukaan.					
		AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT JA VAPAASTI VALITTAVAT TUTKINNON OSAT (jaksotus lukuvuosille)		10	10	10	
		AMMATILLISTA OSAAMISTA YKSILÖLLISESTI SYVENTÄVÄT TUTKINNON OSAT, 10 ov Perustutkintoon sisältyy yli 120 opintoviikon meneviä yksilöllisesti syventäviä tutkinnon osia opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman (HOPS) mukaisesti.					
		YHTEENSÄ KAIKKI OPINNOT		40	40	40	120

OPINNOT

Seuraavilla sivuilla on kuvattu tutkinnon sisältämät opinnot. Opintojen yhteyteen on kirjattu opintojen ammattitaitovaatimukset, arvioinnin kohteet ja arviointikriteerit sekä suunnitelma opintojen arvioinnista ja osaamisen arviointimenetelmistä. Suunnitelmissa on myös ohjeelliset toteutustavat oppimateriaaleista, opetusmenetelmistä sekä oppimisympäristöistä. Opintojen ajoitus selviää lukusuunnitelmista (ks. kohta *Lukusuunnitelmat*).

AMMATILLISET TUTKINNON OSAT

Kaikille pakolliset tutkinnon osat

Asiakaslähtöinen valmistaminen , 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen ja visuaalinen <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus, harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat, tutustumiskäynnit, työelämä - tietoverkko
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä.</p>			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella omaa työtään
- valmistaa tuotteen tai palvelun
- arvioida ja kehittää omaa toimintaansa
- työskennellessään ottaa huomioon asetetut laatutavoitteet
- valita materiaalit
- laskea materiaalien kulutuksen
- tehdä hinta-arvion ja tarjouksen
- neuvotella asiakkaan kanssa
 - esitellä toteutusvaihtoehtoja
 - esitellä valintojen vaikutusta toteutukseen
 - havainnollistaa tuotetta tai palvelua
 - sopia asiakastapaamisista
- noudattaa työaikoja ja aikatauluja
- noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Asiakaslähtöisen työprosessin suunnittelu	suunnittelee ohjattuna omaa työtään asiakkaan tarpeet huomioon ottaen	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjattuna toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman asiakkaan tarpeet huomioon ottaen	suunnittelee omaa työtään ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman asiakkaan tarpeet huomioon ottaen sekä muuttaa suunnitelmaa tarpeen vaatiessa
Tuotteen tai palvelun valmistus	valmistaa ohjattuna tavoitteen mukaisen tuotteen tai palvelun	valmistaa tavoitteen mukaisen tuotteen tai palvelun	valmistaa tavoitteen mukaisen tuotteen tai palvelun sekä työskentelee suunnitelmallisesti
	työskentelee ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi ja noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti ja noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti, noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja ja neuvottelee niiden poikkeamisista
Hinnoittelu	ratkaisee ohjattuna työhön liittyviä laskutoimituksia	ratkaisee ohjattuna ammattityöhön liittyvät laskutoimitukset	ratkaisee ammattityöhön liittyvät laskutoimitukset
	laskee materiaalien kulutuksen ja tekee ohjattuna hinta-arvion materiaalikustannuksista	laskee materiaalien kulutuksen ja tekee hinta-arvion materiaalikustannuksista ja arvioi ohjattuna työhön käytettävän ajan	laskee materiaalien kulutuksen ja tekee hinta-arvion kokonaiskustannuksista ja tekee tarjouksen, joka sisältää materiaalikustannukset ja työhön käytettävän ajan
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää ohjattuna omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työmenetelmien ja -välineiden valinta	neuvottelee ohjattuna asiakkaan kanssa tuotteelle asetettavista vaatimuksista ja valitsee työmenetelmät ja -välineet toteutukseen	neuvottelee asiakkaan kanssa tuotteelle asetettavista vaatimuksista ja valitsee työmenetelmät ja -välineet toteutukseen	neuvottelee asiakkaan kanssa tuotteelle asetettavista vaatimuksista ja esittelee eri toteutusvaihtoehtoja ja valitsee työmenetelmät ja -välineet toteutukseen
Materiaalien valinta ja käyttö	valitsee ohjattuna ja käyttää työhön soveltuvia ammattialalla käytettäviä materiaaleja.	valitsee ja käyttää toteutukseen soveltuvia materiaaleja keskustellen ohjattuna asiakkaan kanssa niistä ja valintojen vaikutuksesta tuotteen toimivuuteen, kestävyuteen, ulkonäköön, laatuun ja hintaan.	valitsee ja käyttää toteutukseen soveltuvia materiaaleja keskustellen asiakkaan kanssa niistä ja valintojen vaikutuksesta tuotteen toimivuuteen, kestävyuteen, ulkonäköön, laatuun ja hintaan.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Havainnollistaminen	havainnollistaa ohjattuna tuotetta tai palvelua asiakkaalle	havainnollistaa tuotetta tai palvelua asiakkaalle käyttäen ammattialalle soveltuvia visualisointimenetelmiä	havainnollistaa tuotetta tai palvelua asiakkaalle käyttäen ammattialalle soveltuvia visualisointimenetelmiä, jotka herättävät asiakkaan kiinnostukseen tuotetta tai palvelua kohtaan
Estetiikan huomioon ottaminen valmistuksessa	valmistaa ohjattuna asiakkaalle tuotteita, jotka ovat muodoltaan, mittasuhteiltaan ja väriykseltään tasapainoisia kokonaisuuksia.	valmistaa asiakkaalle tuotteita, jotka ovat muodoltaan, mittasuhteiltaan ja väriykseltään tasapainoisia kokonaisuuksia.	valmistaa asiakkaalle tuotteita, jotka ovat viimeistellyjä ja muodoltaan, mittasuhteiltaan sekä väriykseltään tasapainoisia kokonaisuuksia.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee ohjattuna valintoja	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja ohjeiden avulla päätöksiä	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	huolehtii ohjattuna asiakastapaamisista luontevasti	huolehtii ja sopii asiakastapaamisista luontevasti ja joustavasti	huolehtii ja sopii asiakastapaamisista luontevasti. joustavasti ja rakentavasti
Ammattietiikka	työskentelee ohjattuna tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ja etsii tietoa tekijänoikeuksista ja kuluttajansuojalaista
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla asiakaslähtöisen valmistuksen työtehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinnasta tuotteen tai palvelun valmistus
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinnasta materiaalien valinta ja käyttö
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta estetiikan huomioon ottaminen valmistuksessa
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista ammattietiikka ja terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti. Palaute annetaan harjoituksista, kokeista, työsalityöskentelystä ym., jotka tukevat opiskelijan tavoitteiden saavuttamista.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään vuorovaikutteisella opetuksella.

Keskeiset sisällöt

- Työprosessin hallinta
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kulttuurilähtöinen valmistaminen, 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen ja visuaalinen <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus, harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat, tutustumiskäynnit, työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun
- valita ja käyttää kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä
- hankkia asiantuntijan apua
- ratkaista ongelmatilanteita
- toimia ja tehdä ammattityötä eri kulttuuritaustaisten kanssa
 - ilmaista asiansa ja tuoda esille erilaisia näkökantoja
 - työskennellä tehtyjen sopimusten mukaan
- noudattaa työaikoja ja aikatauluja
- noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Kulttuurilähtöinen suunnittelu ja valmistus	valmistaa ohjattuna kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun	suunnittelee ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun	suunnittelee ja valmistaa kulttuurilähtöisen tuotteen tai palvelun sekä työskentelee suunnitelmallisesti
	työskentelee ohjattuna asetettujen laatutavoitteiden saavuttamiseksi sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja	työskentelee suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti asetettujen laatutavoitteiden mukaisesti sekä noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja ja neuvottelee niiden poikkeamisista
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää ohjattuna omaa toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kulttuurilähtöisten työmenetelmien ja -välineiden käyttö	käyttää ohjattuna ammattialansa kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisesti	valitsee ohjattuna ja käyttää ammattialansa kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä ammattialan sopimuskäytänteiden mukaisesti	valitsee ja käyttää, tarvittaessa yhteistyössä muiden alojen toimijoiden kanssa kulttuurilähtöisiä työmenetelmiä ja -välineitä ammattialojen sopimuskäytänteiden mukaisesti
	noudattaa asiantuntijan ohjeita	ottaa tarvittaessa vastaan asiantuntijan apua työtä suunnitellessaan ja toteuttaessaan	hankkii tarvittaessa asiantuntijan apua työtä suunnitellessaan ja toteuttaessaan
Materiaalien käyttö	käyttää ohjattuna ammattialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia materiaaleja	käyttää ja valitsee ohjattuna ammattialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia materiaaleja	käyttää ja valitsee ammattialan perinteisiä ja nykyisin käytössä olevia materiaaleja
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien valinnassa	käyttää ohjattuna elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja ja kehittää ohjattuna toimintaansa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Kulttuuritiedon hyödyntäminen suunnittelussa ja valmistuksessa	hankkii ohjattuna ammattialan kulttuuritietoa	hankkii ammattialan kulttuuritietoa ja ottaa ohjattuna huomioon kohderyhmän	hankkii ammattialan kulttuuritietoa ja ottaa huomioon kohderyhmän
	tunnistaa eri aikakausien tuotteita tai ympäristöjä ja niiden tyylipiirteitä käyttäen lähdeaineistoja	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien tuotteita tai ympäristöjä sekä niiden materiaaleja, rakenteita tai tyylipiirteitä	tunnistaa ja ajoittaa eri aikakausien tuotteita tai ympäristöjä sekä niiden materiaaleja, rakenteita ja tyylipiirteitä
	käyttää ohjattuna hankkimaansa tietoa toteuttamisessa.	käyttää hankkimaansa tietoa toteuttamisessa ja ohjattuna suunnittelussa.	käyttää hankkimaansa tietoa suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee ohjattuna valintoja	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja ohjeiden avulla päätöksiä	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä erilaisissa tilanteissa
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa	toimii tilanteen vaatimalla tavalla työskennellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja työskennellessään yhdessä eri alojen ammattilaisten ja asiantuntijoiden kanssa
	toimii ohjattuna eri kulttuurialueilta tulevien kanssa	toimii eri kulttuurialueilta tulevien kanssa	toimii ja tekee ammattityötä eri kulttuurialueilta tulevien kanssa
Ammattietiikka	työskentelee ohjattuna tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ja huomioi ohjattuna kulttuurierot sopimuksissa
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa ohjattuna työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita aiheuttamatta vaaraa itselleen tai muille.	noudattaa työstä annettuja työturvallisuusohjeita ja ottaa huomioon työyhteisön jäsenten ja työympäristön turvallisuuden.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla kulttuurilähtöisen valmistuksen työtehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinnasta muut paitsi kestävän kehityksen huomioon ottaminen
- työn perustana olevan tiedon hallinta kokonaan
- elinikäisen oppimisen avaintaidot paitsi oppiminen ja ongelmanratkaisu.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti. Palaute annetaan harjoituksista, kokeista, työsalityöskentelystä ym., jotka tukevat opiskelijan tavoitteiden saavuttamista.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään vuorovaikutteisella opetuksella.

Keskeiset sisällöt

- Työprosessin hallinta
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Tuotteen suunnittelu, 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 - 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen ja visuaalinen <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus, harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat, tutustumiskäynnit, työelämä - tietoverkko
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä.</p>			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toteuttaa ammattialan tavanmukaisia suunnitelmia
- dokumentoida suunnitteluprosessin
- käyttää suunnittelun ja dokumentoinnin työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja
- valita valmistusmenetelmän, materiaalit ja tarvikkeet suunniteltuun tuotteeseen
- käyttää suunnitelmia vuorovaikutustilanteissa
- ratkaista suunnitelmien ongelmatilanteita
- noudattaa aikatauluja ja tehtyjä sopimuksia.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Suunnitteluprosessin toteuttaminen	toteuttaa ohjattuna ammattialan tavan mukaisia suunnitelmia ammattialalle soveltuvilla visuaalisen ilmaisun ja teknisen toteuttamisen keinoilla ammattialalle keskeisissä suunnitteluprosessin vaiheissa	toteuttaa ohjattuna esteettisiä ammattialan tavan mukaisia suunnitelmia ammattialalle soveltuvilla visuaalisen ilmaisun ja teknisen toteuttamisen keinoilla ammattialalle keskeisissä suunnitteluprosessin vaiheissa	toteuttaa ammattialan tavan mukaan, ohjattuna asiakkaan tavoitteet huomioon ottavia esteettisiä suunnitelmia ammattialalle soveltuvia visuaalisen ilmaisun ja teknisen toteuttamisen keinoin useisiin suunnitteluprosessin vaiheisiin
Dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käyttö	dokumentoi ohjattuna suunnitteluprosessinsa ja käyttää ohjattuna suunnitelmiaan perusteluina vuorovaikutustilanteissa	dokumentoi suunnitteluprosessinsa ja käyttää ohjattuna suunnitelmiaan perusteluina vuorovaikutustilanteissa	dokumentoi suunnitteluprosessinsa ja käyttää suunnitelmiaan perusteluina vuorovaikutustilanteissa
Kestävän kehityksen arviointi suunnitelmissa	arvioi ohjattuna suunnitelmien materiaalisia ratkaisuja suhteessa tuotteen käyttötarkoitukseen ja -ikään tai –ympäristöön.	arvioi ohjattuna suunnitelmien materiaalisia tai visuaalisia ratkaisuja suhteessa tuotteen käyttötarkoitukseen ja -ikään tai –ympäristöön.	arvioi suunnitelmien visuaalisia, materiaalisia ja valmistusmenetelmällisiä ratkaisuja suhteessa tuotteen käyttötarkoitukseen ja -ikään ja –ympäristöön.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheisiin soveltuvien työmenetelmien, työvälineiden sekä materiaalien valinta ja käyttö	käyttää ammattialan suunnitelmien tekemiseen liittyviä keskeisimpiä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja keskeisissä ammattialan suunnitteluprosessin vaiheissa, mutta tarvitsee muissa vaiheissa ohjausta	käyttää ja valitsee ohjattuna ammattialan suunnitelmien tekemiseen liittyviä työmenetelmiä, työvälineitä ja materiaaleja keskeisissä ammattialan suunnitteluprosessin vaiheissa	valitsee ammattialan suunnitelmien tekemiseen sopivimmat työmenetelmät, työvälineet ja materiaalit ja soveltaa niitä ohjattuna ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheissa
	käyttää ohjattuna tietotekniikkaa tiedonhallinnan, tallentamisen ja tuottamisen sekä tiedon siirtämisen ja vastaanottamisen välineenä	käyttää ohjattuna ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa suunnittelussa	käyttää ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa suunnittelussa
Visuaalisen ilmaisun menetelmien käyttö	käyttää ohjattuna visuaalisessa ilmaisussaan ammattialan tavan mukaista väri-, muoto- tai tila-sommittelua	käyttää visuaalisessa ilmaisussaan ammattialan tavan mukaista väri-, muoto- tai tila-sommittelua ja hyödyntää ajoittain ohjattuna omaa luovuuttaan tai persoonallista ilmaisuaan	käyttää visuaalisessa ilmaisussaan ammattialan tavan mukaista väri-, muoto- tai tila-sommittelua ja hyödyntää ajoittain ohjattuna omaa luovuuttaan ja persoonallista ilmaisuaan
Dokumentoinnin työmenetelmien ja -välineiden käyttö	laatii ohjattuna käsin tai koneella ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä esimerkiksi teknisiä piirroksia, malleja, materiaalinäytteitä tai esityskuvia.	laatii käsin tai ohjattuna koneella ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä esimerkiksi teknisiä piirroksia, malleja, materiaalinäytteitä tai esityskuvia.	laatii käsin ja koneella ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä esimerkiksi teknisiä piirroksia, malleja, materiaalinäytteitä tai esityskuvia.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedonhankinta	tekee ohjattuna luonnoksia ympäristöstään tai ohjattuna havainnoi muulla ammattialalle soveltuvalla tavalla ympäristöään ja käyttää lähdeaineistoja	tekee luonnoksia ja toteuttaa ohjattuna muita ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä ympäristöstään ja käyttää lähdeaineistoja	tekee luonnoksia ja toteuttaa muita ammattialan tavan mukaisia visuaalisia esityksiä ympäristöstään ja käyttää lähdeaineistoja sekä tulkitsee ohjattuna kuvia ja luonnoksia
Valmistusmenetelmien, materiaalien ja tarvikkeiden valinta	etsii ohjattuna tuotteen suunnitelmaan sopivia materiaaleja ja tarvikkeita sekä ottaa huomioon tuotteen valmistusmahdollisuudet	etsii ja ohjattuna vertailee tuotteen suunnitelmaan sopivia vaihtoehtoisia materiaaleja ja tarvikkeita sekä ottaa ohjattuna huomioon tuotteen toteuttamiskelpoiset valmistusmahdollisuudet	etsii, vertailee ja valitsee tuotteen suunnitelmaan sopivia vaihtoehtoisia materiaaleja ja tarvikkeita sekä ottaa huomioon tuotteen toteuttamiskelpoiset valmistusmahdollisuudet
Estetiikan hyödyntäminen materiaali-, rakenne ja työtaparatkaisussa	ottaa ohjattuna huomioon väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset valitessaan ammattialan materiaali-, tai rakenne- tai työtaparatkaisuja.	ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset valitessaan ammattialan materiaali-, tai rakenne- tai työtaparatkaisuja.	ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset valitessaan ammattialan materiaali-, rakenne- ja työtaparatkaisuja.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee ohjattuna suunnitelmien ongelmatilanteita	ratkaisee suunnitelmien ongelmatilanteita ja tekee valintoja	ratkaisee suunnitelmien ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	tekee hänelle annetut tehtävät	tekee vastuullaan olevat tehtävät ja toimii yhteistyökykyisesti	toimii vastuullisesti, yhteistyökykyisesti ja tasavertaisesti erilaisten ihmisten kanssa ja työyhteisön ja ryhmän jäsenenä
Ammattietiikka	työskentelee ohjattuna tehtyjen sopimusten ja sovitun aikataulun mukaan.	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan ja sopii aikataulumuutoksista etukäteen.	työskentelee tehtyjen sopimusten mukaan sekä suunnittelee ohjattuna aikatauluja ja noudattaa niitä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla tuotteen suunnittelun työtehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinnasta joko suunnitteluprosessin toteuttaminen tai dokumentointi ja suunnitelmien vuorovaikutteinen käyttö
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinnasta ammattialan suunnitteluprosessin eri vaiheisiin soveltuvien työmenetelmien, työvälineiden sekä materiaalien valinta ja käyttö ja visuaalisen ilmaisun menetelmien käyttö tai dokumentoinnin työmenetelmien ja -välineiden käyttö ja visuaalisen ilmaisun menetelmien hallinta
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta muut paitsi tiedonhankinta
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö sekä ammattietiikka.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti. Palaute annetaan harjoituksista, kokeista, työsalityöskentelystä ym., jotka tukevat opiskelijan tavoitteiden saavuttamista.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään vuorovaikutteisella opetuksella.

Keskeiset sisällöt

- Työprosessin hallinta
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Tuotteen valmistaminen, 20 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen ja visuaalinen <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus, harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat, tutustumiskäynnit, työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- suunnitella omaa työtään
- valmistaa tuotteen
 - valita työhön sopivat työmenetelmät ja työotteet
 - valmistaa tuotteen käyttäen työohjeita ja -piirustuksia
 - valita ja hankkia tuotteeseen materiaalit
 - huoltaa työvälineitä
- tehdä työohjeita ja työpiirustuksia valmistamastaan tuotteesta
- viimeistellä tuotteen luovutuskuntoon
- käyttää turvallisia työmenetelmiä
- noudattaa työturvallisuusohjeita.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Valmistuksen suunnittelu	suunnittelee ohjattuna omaa työtään	suunnittelee omaa työtään ja tekee ohjattuna työsuunnitelman	suunnittelee omaa työtään ja tekee tarkoituksenmukaisen työsuunnitelman sekä muuttaa suunnitelmia tarpeen vaatiessa
Tuotteen valmistus	valmistaa ohjattuna tavoitteen mukaisen tuotteen	valmistaa tavoitteen mukaisen tuotteen valmistusaikataulua noudattaen	valmistaa tavoitteen mukaisen tuotteen sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti sovitut valmistusaikatauluja noudattaen ja mahdollisista poikkeamista neuvotellen
Työpiirustusten ja -ohjeiden käyttö valmistuksessa	valmistaa ohjattuna ammattialan tuotteita työohjeiden ja työpiirustusten mukaan	valmistaa ammattialan tuotteita työohjeiden ja työpiirustusten mukaan ja tekee ohjattuna työohjeita ja työpiirustuksia valmistamastaan tuotteesta	valmistaa ammattialan tuotteita työohjeiden ja työpiirustusten mukaan ja tekee työohjeita ja työpiirustuksia valmistamastaan tuotteesta
Itsearviointi	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi työskentelyään ja tuotetta suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaansa ohjeiden mukaisesti.	arvioi ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Ammattialan työmenetelmien ja työotteiden käyttö	käyttää ammattialan työmenetelmiä ja työotteita tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti	valitsee ohjeiden avulla työhön sopivat työmenetelmät ja työotteet sekä käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti	valitsee työhön sopivat työmenetelmät ja työotteet sekä käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti erilaisissa työtilanteissa
Työvälineiden valinta ja käyttö	valitsee ohjattuna työhön sopivat työvälineet, koneet ja laitteet sekä käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti	valitsee ohjeiden avulla työhön sopivat työvälineet, koneet ja laitteet sekä käyttää, pitää kunnossa ja huoltaa niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti	valitsee työhön sopivat työvälineet, koneet ja laitteet sekä käyttää, pitää kunnossa ja huoltaa niitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti erilaisissa työtilanteissa
	käyttää ohjattuna tietotekniikkaa tiedonhallinnan, tallentamisen ja tuottamisen sekä tiedon siirtämisen ja vastaanottamisen välineenä	käyttää ohjattuna ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa valmistuksessa	käyttää ammattialan teknologiaa ja tietotekniikkaa valmistuksessa
Työvälineiden huolto	huoltaa ohjattuna työvälineet, koneet ja laitteet	huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet	huoltaa työvälineet, koneet ja laitteet ja kutsuu tarvittaessa paikalle ammattilaisen
Materiaalien taloudellinen käyttö	käyttää ohjeiden avulla tarkoituksenmukaisia taloudellisesti	käyttää tarkoituksenmukaisia materiaaleja taloudellisesti	hankkii tarkoituksenmukaisia materiaaleja ja käyttää niitä taloudellisesti
	ratkaisee ohjattuna ammattityöhön liittyviä laskutoimituksia.	ratkaisee ohjattuna ammattityöhön liittyvät laskutoimitukset.	ratkaisee ammattityöhön liittyvät laskutoimitukset.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Materiaalien valinta	valitsee ohjattuna käyttötarkoitukseen sopivia ammattialan materiaaleja ja käyttää ohjattuna niitä taloudellisesti	valitsee ohjattuna käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia ammattialan materiaaleja ja käyttää niitä taloudellisesti	valitsee ohjattuna huollettavuudeltaan ja hinnaltaan käyttötarkoitukseen, -kohteeseen ja tyyliin sopivia ammattialan materiaaleja ja käyttää niitä taloudellisesti
Estetiikan huomioon ottaminen valmistuksessa ja viimeistelyssä	valmistaa ja viimeistelee tuotteen ohjattuna luovutuskuntoon.	valmistaa tuotteen arvioiden sen muotoa, mittasuhteita ja valmistustapaa sekä viimeistelee tuotteen ohjeiden avulla luovutuskuntoon.	valmistaa tuotteen arvioiden sen muotoa, mittasuhteita ja valmistustapaa sekä viimeistelee tuotteen luovutuskuntoon.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee ohjattuna työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita tutuissa tilanteissa	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja tekee ohjeiden avulla valintoja	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä oma-aloitteisesti, toimii erilaisissa tilanteissa tarkoituksenmukaisesti
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii työyhteisön jäsenenä ja tekee vastuullaan olevat tehtävät annettujen ohjeiden mukaisesti	toimii työyhteisön jäsenenä sekä edistää ohjeiden avulla työyhteisön toimintaa	toimii yhteistyökykyisesti erilaisten ihmisten kanssa ja edistää oma-aloitteisesti työyhteisön toimintaa
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja	noudattaa työaikoja ja käyttää työajan tarkoituksenmukaisesti	noudattaa työaikoja ja käyttää työajan tarkoituksenmukaisesti sekä toimii vastuullisesti tavoitteen saavuttamiseksi sovitussa aikataulussa
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	käyttää ohjattuna turvallisia ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian	käyttää ohjeiden avulla turvallisia ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian	käyttää oma-aloitteisesti turvallisia ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian
	noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita	noudattaa työturvallisuusohjeita	noudattaa työturvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä
	huolehtii työympäristön siisteydestä, välttää riskejä työssään.	huolehtii työympäristön siisteydestä, välttää riskejä työssään ja ottaa huomioon työyhteisön muut jäsenet.	kehittää työympäristön viihtyvyyttä, välttää riskejä työssään ja ottaa huomioon työyhteisön muut jäsenet.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa työtehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta paitsi valmistuksen suunnittelu
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta paitsi työvälineiden huolto
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta estetiikan huomioon ottaminen valmistuksessa ja viimeistelyssä
- elinikäisen oppimisen avaintaidot kokonaan.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti. Palaute annetaan harjoituksista, kokeista, työsalityöskentelystä ym., jotka tukevat opiskelijan tavoitteiden saavuttamista.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään vuorovaikutteisella opetuksella.

Keskeiset sisällöt

- Työprosessin hallinta
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Kaikille valinnaiset tutkinnon osat

Asiakaspalvelu ja myyntityö, 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen ja visuaalinen <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus, harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat, tutustumiskäynnit, työelämä - tietoverkko
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä.</p>			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- palvella asiakkaita erilaisissa myynnin asiakaspalvelutilanteissa
 - selvittää asiakkaan tarpeet ja odotukset
- käyttää tietoa myyntituotteista ja palveluista asiakastilanteessa
- käyttää ammattialan osaamista asiakastilanteessa
- suunnitella myyntitapahtumaa
- pitää myyntipaikan viihtyisänä ja houkuttelevana
- toimia työyhteisön jäsenenä
- noudattaa työaikoja.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
1. Työprosessin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Myyntin edistäminen	tekee ohjattuna hyllytystä ja esillepanoa	tekee hyllytystä ja esillepanoa	tekee hyllytystä, esillepanoa ja ohjattuna somistusta
Asiakaspalvelu ja myyntityö	selvittää asiakkaan tarpeita ja palvelee häntä	selvittää asiakkaan tarpeita ja palvelee häntä kohteliaasti	selvittää asiakkaan tarpeita ja palvelee häntä aktiivisesti ja kohteliaasti
Palautteen vastaanotto	arvioi työskentelyään ja palvelun toteuttamista suhteessa tavoitteisiin ja ottaa vastaan palautetta.	arvioi työskentelyään ja palvelun toteuttamista suhteessa tavoitteisiin sekä muuttaa toimintaa saamansa palautteen mukaan.	arvioi ja kehittää toimintaansa laatutavoitteiden saavuttamiseksi sekä muuttaa ja kehittää toimintaa saamansa palautteen mukaan.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Asiakaspalvelun ja myyntityön menetelmien käyttö	käyttää ohjattuna myynti- ja markkinointimenetelmiä	käyttää myynti- ja markkinointimenetelmiä	käyttää myynti- ja markkinointimenetelmiä sekä arvioi niiden soveltuvuutta ammattialalle
	palvelee ohjattuna asiakasta kohteliaasti	palvelee asiakasta kohteliaasti ja vuorovaikutteisesti	palvelee asiakasta kohteliaasti, vuorovaikutteisesti ja esitellen vaihtoehtoja
	ottaa vastaan palveluun tai myyntityöhön liittyvää palautetta	ottaa vastaan palveluun tai myyntityöhön liittyvää palautetta sekä arvioi asiakaspalvelutaitojaan	ottaa vastaan palveluun myyntityöhön liittyvää palautetta sekä arvioi ja kehittää asiakaspalvelutaitojaan
Oheistehtävien tekeminen	huolehtii ohjattuna työympäristön toimivuudesta ja siisteydestä.	huolehtii työympäristön toimivuudesta, siisteydestä ja viihtyisyydestä.	huolehtii oma-aloitteisesti työympäristön toimivuudesta, siisteydestä ja viihtyisyydestä.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tuote-, palvelu- ja ammattitiedon hankinta	etsii ohjattuna tietoa myyntituotteista ja palveluista	etsii tietoa myyntituotteista ja palveluista	etsii tietoa myyntituotteista ja palveluista sekä käyttää sitä työssään
	käyttää ohjattuna ammattialan osaamista palvelu- ja myyntityössä.	käyttää ammattialan osaamista palvelu- ja myyntityössä.	käyttää ammattialan osaamista ja soveltaa sitä ohjattuna palvelu- ja myyntityöhön.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Vuorovaikutus ja yhteistyö	toimii ohjattuna asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa	toimii asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa ja pyytää tarvittaessa apua muilta	toimii tilanteen vaatimalla tavalla asiakaspalvelu- ja myyntitilanteissa
	keskustelee asiakkaan kanssa	keskustelee asiakkaan kanssa, kuuntelee häntä ja ilmaisee itseään selkeästi	keskustelee asiakkaan kanssa, kuuntelee häntä ja ilmaisee itseään selkeästi ja luottamusta herättäen
Ammattietiikka	noudattaa työaikoja sekä käyttäytyy ja pukeutuu ohjeiden mukaan.	noudattaa työaikoja sekä käyttäytyy ja pukeutuu tilanteen vaatimusten mukaan.	noudattaa työaikoja sekä käyttäytyy ja pukeutuu tilanteen vaatimusten mukaan ja toimii työyhteisössään aloitteellisesti.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialansa myyntiin liittyvissä asiakaspalvelutehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan kokonaan

- työprosessin hallinta
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- työn perustana olevan tiedon hallinta elinikäisen oppimisen avaintaidot.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti. Palaute annetaan harjoituksista, kokeista, työsalityöskentelystä ym., jotka tukevat opiskelijan tavoitteiden saavuttamista.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään vuorovaikutteisella opetuksella.

Keskeiset sisällöt

- Työprosessin hallinta
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Stailaus, 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen ja visuaalinen <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus, harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat, tutustumiskäynnit, työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- toteuttaa asiakkaan ulkoasun, kohteen, tilan, tai tapahtuman stailauksen
- käyttää ammattialan osaamista stailauksessa
 - seurata trendejä ja tunnistaa tyylejä
 - käyttää ammattialansa tuotteita ja materiaaleja stailauksessa
- käyttää työssä esteettisiä tekijöitä
- tehdä yhteistyötä
- noudattaa aikatauluja.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Työn suunnittelu	ideoi ja suunnittelee ohjattuna asiakkaan ulkoasua, kohdetta, tilaa tai tapahtumaa	ideoi ja suunnittelee ohjattuna asiakkaan ulkoasua, kohdetta, tilaa tai tapahtumaa asiakaslähtöisesti	ideoi ja suunnittelee ohjattuna asiakkaan ulkoasua, kohdetta, tilaa tai tapahtumaa vastuullisesti ja asiakaslähtöisesti
	laatii suunnitelmalle aikataulun ja noudattaa sitä	laatii suunnitelmalle kustannusarvion ja aikataulun sekä noudattaa niitä	laatii vaihtoehtoisille suunnitelmille kustannusarvioita ja aikatauluja sekä noudattaa valittua
Työn toteutus	toteuttaa ohjattuna stailauksen tilaajalle	toteuttaa ohjattuna stailauksen tilaajalle hänen toiveidensa mukaan	toteuttaa stailauksen tilaajalle hänen toiveidensa mukaan
Itsearviointi	arvioi stailausta suhteessa tavoitteisiin.	arvioi stailausta suhteessa tavoitteisiin ja muuttaa sitä ohjeiden mukaisesti.	arvioi stailausta suhteessa tavoitteisiin ja kehittää stailausosaamistaan saamansa palautteen mukaisesti.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Työmenetelmien käyttö	muokkaa, täydentää tai uusii ohjattuna asiakkaan ulkoasun, kohteen, tilan tai tapahtuman tyyliä	muokkaa, täydentää tai uusii asiakkaan ulkoasun, kohteen, tilan tai tapahtuman tyyliä	muokkaa, täydentää tai uusii asiakkaan ulkoasun, kohteen, tilan tai tapahtuman tyyliä asiakaslähtöisesti
Työvälineiden käyttö	käyttää ohjattuna ammattialan työvälineitä	käyttää ammattialan työvälineitä	käyttää alan työvälineitä monipuolisesti
Materiaalien käyttö	käyttää ohjattuna eri tavoin hankittuja materiaaleja ottaen huomioon käyttötilanteen ja sen turvallisuuden	käyttää eri tavoin hankittuja materiaaleja ottaen huomioon käyttötilanteen ja sen turvallisuuden	valitsee ja käyttää eri tavoin hankittuja materiaaleja ottaen huomioon asiakaslähtöisyyden sekä käyttötilanteen ja sen turvallisuuden
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen	käyttää ohjattuna toteutukseen elinkaareltaan sopivia materiaaleja.	käyttää toteutukseen elinkaareltaan sopivia materiaaleja.	käyttää toteutukseen elinkaareltaan sopivia materiaaleja ja tuo esille uusia ideoita.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tyyli- ja trenditiedon hankinta	etsii ohjattuna käyttötilanteeseen sopivia tyyliä	etsii käyttötilanteeseen sopivia tyyliä ja seuraa ohjattuna trendejä	etsii käyttötilanteeseen sopivia tyyliä ja seuraa trendejä
Estetiikan huomioon ottaminen	käyttää ohjattuna esteettistä tietoa muodoista, väreistä, suhteista, tasapainoista ja kokonaisuuksista.	käyttää esteettistä tietoa muodoista, väreistä, suhteista, tasapainoista ja kokonaisuuksista.	käyttää monipuolisesti esteettistä tietoa muodoista, väreistä, suhteista, tasapainoista ja kokonaisuuksista.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	kokeilee ohjattuna erilaisia ratkaisuja	kokeilee erilaisia ratkaisuja	kokeilee erilaisia ratkaisuja ja kehittää ohjattuna uusia ideoita
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa aikatauluja	sopii ja laatii aikataulun ja keskustelee aikataulun muutoksista	sopii ja laatii aikataulun sekä toimii sen mukaan
	sopii annettujen ohjeiden mukaan tilaajan kanssa toteutettavasta työstä ja sen vaiheista.	sopii tilaajan kanssa toteutettavasta työstä sekä sen vaiheista ja tavoitteista.	neuvottelee ja sopii tilaajan kanssa toteutettavasta työstä sekä sen vaiheista ja tavoitteista.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa suunnittelemalla ja toteuttamalla stailauksen. Työ tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan kokonaan

- työprosessin hallinta
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- työn perustana olevan tiedon hallinta
- elinikäisen oppimisen avaintaidot.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti. Palaute annetaan harjoituksista, kokeista, työsalityöskentelystä ym., jotka tukevat opiskelijan tavoitteiden saavuttamista.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään vuorovaikutteisella opetuksella.

Keskeiset sisällöt

- Työprosessin hallinta
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Tilaustyön valmistaminen, 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen ja visuaalinen <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus, harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat, tutustumiskäynnit, työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija osaa

- neuvotella toimeksiantajan / tilaajan kanssa tilaustyön toteuttamisesta
- suunnitella ammattialan tilaustyövalmistusta
- organisoida ammattialan tilaustyövalmistusta
- hinnoitella tilaustyön
- aikatauluttaa tilaustyön
- valmistaa ammattialan tilaustyön asiakkaalle
- viimeistellä tilaustyön
- noudattaa kestävän kehityksen periaatteita ammattityössä
- noudattaa työn tekemisestä annettuja työturvallisuusohjeita.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Tilaustyön suunnittelu	ottaa vastaan tilauksen ja suunnittelee ohjattuna työtä	ottaa vastaan tilauksen ja tekee toteuttamiskelpoisen työsuunnitelman	ottaa vastaan tilauksen, tekee loogisesti etenevän työsuunnitelman sekä muuttaa sitä tarpeen vaatiessa
Tilaustyön valmistaminen	valmistaa ohjattuna tilaajan laatuvaatimusten mukaisen tuotteen sekä noudattaa työaikoja ja aikatauluja	valmistaa tilaajan laatuvaatimusten mukaisen tuotteen, työskentelee suunnitelmallisesti ja noudattaa työaikoja ja aikatauluja	valmistaa tilaajan laatuvaatimusten mukaisen tuotteen, työskentelee suunnitelmallisesti ja noudattaa työaikoja ja sovittuja aikatauluja sekä neuvottelee poikkeamista
Hinnoittelu	laskee materiaalien kulutuksen ja tekee ohjattuna hinta-arvion materiaalikustannuksista.	laskee materiaalien kulutuksen ja tekee hinta-arvion materiaalikustannuksista ja arvioi ohjattuna työhön käytettävän ajan.	laskee materiaalien kulutuksen ja tekee hinta-arvion kokonaiskustannuksista ja tekee tarjouksen, joka sisältää materiaalikustannukset ja työhön käytettävän ajan.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Opiskelija		
Työmenetelmien ja -välineiden valinta	valitsee ohjattuna työhön sopivat työmenetelmät, työvälineet, koneet ja laitteet	valitsee työhön sopivat työmenetelmät, työvälineet, koneet ja laitteet sekä kehittää valmistustaitoaan	valitsee työhön sopivat työmenetelmät, työvälineet, koneet ja laitteet sekä kehittää valmistustaitoaan ja valmistustaidon nopeutta
Materiaalien valinta	valitsee ohjattuna työhön sopivat materiaalit sekä käyttää niitä taloudellisesti.	valitsee käyttötarkoitukseen sopivat materiaalit sekä käyttää niitä taloudellisesti.	valitsee huollettavuudeltaan ja hinnaltaan käyttötarkoitukseen sopivat materiaalit ja käyttää niitä taloudellisesti.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Ammattiterminologian ja työsuunnitelmien käyttö	keskustelee ohjattuna valmistukseen liittyvistä asioista käyttäen ammattiterminologiaa	keskustelee valmistukseen liittyvistä asioista käyttäen ammattiterminologiaa ja lukee ohjeiden avulla työsuunnitelmia	keskustelee valmistukseen liittyvistä asioista käyttäen ammattiterminologiaa ja lukee sekä laatii työsuunnitelmia
Valmistusmenetelmän valinta	valitsee ohjattuna työhön soveltuvan valmistusmenetelmän	valitsee työhön soveltuvan valmistusmenetelmän ja arvioi ohjeiden avulla valinnan vaikutusta tuotteen toimivuuteen, kestävyuteen, ulkonäköön, laatuun tai hintaan	valitsee työhön soveltuvan valmistusmenetelmän ja arvioi ohjeiden avulla valinnan vaikutusta tuotteen toimivuuteen, kestävyuteen, ulkonäköön, laatuun ja hintaan
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen omassa työskentelyssä	käyttää ohjattuna elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää elinkaariajattelun huomioon ottavia työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja ja kehittää ohjattuna toimintaansa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee ohjattuna työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita ja tekee valintoja	ratkaisee työtehtävissä syntyneitä ongelmatilanteita sekä tekee valintoja ja päätöksiä
Vuorovaikutus ja yhteistyö	noudattaa vuorovaikutustilanteisiin annettuja ohjeita toimiessaan toimeksiantajan /tilaajan kanssa	toimii tilanteen vaatimalla tavalla työskennellessään toimeksiantajan / tilaajan kanssa	ilmaisee selkeästi asiansa ja tuo rakentavasti esille erilaisia näkökantoja työskennellessään toimeksiantajan / tilaajan kanssa
Terveys, turvallisuus ja toimintakyky	noudattaa työssään annettuja työturvallisuusohjeita ja huolehtii työympäristön siisteydestä, välttää riskejä työssään	noudattaa työssään annettuja työturvallisuusohjeita sekä huolehtii työympäristön siisteydestä, välttää riskejä työssään ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet	noudattaa työssään työturvallisuusohjeita, havaitsee ja tunnistaa työhönsä liittyvät vaarat ja ilmoittaa niistä sekä huolehtii työympäristön siisteydestä, välttää riskejä työssään ja ottaa työssään huomioon työyhteisön muut jäsenet
	käyttää ohjattuna turvallisia ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.	käyttää ohjeiden avulla turvallisia ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.	käyttää oma-aloitteisesti turvallisia ja sopivasti kuormittavia ja vaihtelevia työmenetelmiä ottaen huomioon ergonomian.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisessa tilaustyötehtävässä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinnasta tilaustyön valmistaminen
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta kokonaan
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta ammattiterminologian ja työsuunnitelmien käyttö
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista terveys, turvallisuus ja toimintakyky.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti. Palaute annetaan harjoituksista, kokeista, työsalityöskentelystä ym., jotka tukevat opiskelijan tavoitteiden saavuttamista.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään vuorovaikutteisella opetuksella.

Keskeiset sisällöt

- Työprosessin hallinta
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot

Tuotekehitys, 10 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Muu arviointi	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - ammattiosaamisen näyttö 	<ul style="list-style-type: none"> - Siltä osin kuin tutkinnon osassa vaadittavaa ammattitaitoa ei voida ammattiosaamisen näytössä tai tutkintosuorituksessa osoittaa, sitä täydennetään muulla osaamisen arvioinnilla, kuten haastattelujen, tehtävien ja muiden luotettavien menetelmien avulla. 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen ja visuaalinen <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus, harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat, tutustumiskäynnit, työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää oppilaitoksessa arvioitavien opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai vastaavat opettajat yhdessä.			

Ammattitaitovaatimukset

Opiskelija tai tutkinnon suorittaja osaa

- toimia tuotekehitysprojektissa
- suunnitella ja toteuttaa tuotekehitysprosessiin suunnitelmia
 - käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja
 - käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja
 - tehdä luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan
 - ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset toteuttaessaan suunnitelmiaan
 - ratkaista suunnitelmien/dokumenttien tekemisen ongelmatilanteita
- luoda kontakteja eri alojen ammattilaisiin
 - toteuttaa suunnitelmia yhdessä eri alojen ammattilaisten kanssa
 - tehdä yhteistyötä eri alojen ammattilaisten kanssa
 - käyttää suunnitelmiaan/tekemiään dokumentteja keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa
- arvioida omaa työtään ja työskentelyään
- noudattaa aikatauluja ja annettuja ohjeita ja sopimuksia.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arvioinnin kohteet sekä arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
1. Työprosessin hallinta	Opiskelija		
Tuotekehitysprosessin toteutus	suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna tuotekehitysprosessiin ammattialalle tyypillisiä suunnitelmia kuten malleja, piirustuksia, esityskuvia, mallikappaleita tms.	suunnittelee ja toteuttaa tuotekehitysprosessiin ammattialalle tyypillisiä suunnitelmia ja neuvottelee niiden toteutuksesta suunnittelijan kanssa tai käyttää niitä ohjattuna neuvottelutilanteissa	toteuttaa tuotekehitysprosessin vaihetta tukevia ammattialan suunnitelmia ja neuvottelee niiden toteutuksesta suunnittelijan kanssa tai käyttää niitä neuvottelutilanteissa tai ohjattuna markkinoinnin välineenä
Verkostoituminen	toteuttaa ohjattuna tuotetta tai palvelua yhdessä käsi- ja taideteollisuusalan, suunnittelun ammattilaisen tai eri alojen ammattilaisten kanssa	toteuttaa tuotetta tai palvelua yhdessä käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisen tai ohjattuna suunnittelun ammattilaisen tai eri alojen ammattilaisten kanssa	toteuttaa tuotetta tai palvelua yhdessä käsi- ja taideteollisuusalan ja suunnittelun ammattilaisen ja ohjattuna eri alojen ammattilaisten kanssa
Itsearviointi	arvioi ohjattuna omaa työtään ja työskentelyään.	arvioi omaa työtään ja työskentelyään.	arvioi omaa työtään ja työskentelyään ja kehittää toimintaansa saamansa palautteen mukaan.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
2. Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tuotekehittelyn työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käyttö	käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja	käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja sekä muuttaa työskentelytapaa tarvittaessa	käyttää ammattialan tavan mukaisia suunnittelun ja valmistuksen työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja sekä etsii niitä ja kehittää ohjattuna työskentelytapojaan
Verkostoitumisen työmenetelmien ja -välineiden käyttö	osallistuu käsi- ja taideteollisuusalan tapahtumiin tai luo ohjattuna kontakteja käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisiin tai eri alojen ammattilaisiin	osallistuu käsi- ja taideteollisuusalan tapahtumiin tai luo kontakteja käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisiin ja ohjattuna suunnittelun tai eri alojen ammattilaisiin	osallistuu käsi- ja taideteollisuusalan tapahtumiin tai luo kontakteja käsi- ja taideteollisuusalan ja suunnittelun ammattilaisiin sekä ohjattuna eri alojen ammattilaisiin
Kestävän kehityksen huomioon ottaminen	käyttää ohjattuna suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja.	käyttää suunnitelmiin elinkaareltaan sopivia ammattialan työmenetelmiä, -välineitä ja materiaaleja ja tuo esille kehittämistarpeita.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
3. Työn perustana olevan tiedon hallinta	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Tiedonhankinta	tekee ohjattuna luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan ja käyttää niitä keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa	tekee luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan ja käyttää niitä keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa	tekee luonnoksia tai muita ammattialan tavan mukaisia dokumentteja havainnoistaan ja käyttää niitä keskustelussa verkostokumppaneiden kanssa ja tulkitsee ohjattuna verkostokumppaneiden dokumentteja
Estetiikan hyödyntäminen	ottaa ohjattuna huomioon väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset toteuttaessaan ohjattuna tuotetta tai palvelua käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisen tai eri alan ammattilaisen kanssa.	ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset toteuttaessaan tuotetta tai palvelua käsi- ja taideteollisuusalan ammattilaisen ja ohjattuna suunnittelun ammattilaisen tai eri alan ammattilaisen kanssa.	ottaa huomioon väri-, muoto- tai tilasommittelun vaikutukset toteuttaessaan tuotetta tai palvelua käsi- ja taideteollisuusalan ja suunnittelun ammattilaisen kanssa ja ohjattuna eri alojen ammattilaisten kanssa.

Arvioinnin kohde	Arviointikriteerit		
4. Elinikäisen oppimisen avaintaidot	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
	Opiskelija		
Oppiminen ja ongelmanratkaisu	ratkaisee ohjattuna tuotekehitysprosessin ongelmatilanteita	ratkaisee tuotekehitysprosessin ongelmatilanteita	ratkaisee tuotekehitysprosessin ongelmatilanteita ja tekee valintoja
Vuorovaikutus ja yhteistyö	osallistuu ohjattuna tuotekehitysprojektiin	osallistuu tuotekehitysprojektiin ja toimii yhteistyössä verkostokumppaneiden kanssa	osallistuu tuotekehitysprojektiin ja toimii yhteistyössä verkostokumppaneiden kanssa sekä edistää yhteistyötä
Ammattietiikka	noudattaa aikatauluja ja ohjattuna annettuja ohjeita ja sopimuksia.	noudattaa annettuja eettisiä ohjeita ja sopimuksia sekä sopii aikataulumuutoksista etukäteen.	noudattaa annettuja ohjeita ja sopimuksia sekä suunnittelee ohjattuna aikatauluja ja noudattaa niitä.

Ammattitaidon osoittamistavat

Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa toimimalla ammattialan ammattitaitovaatimusten mukaisissa tuotekehityksen tehtävissä työtehtävissä. Työtä tehdään siinä laajuudessa, että ammattitaidon voidaan todeta vastaavan ammattitaitovaatimuksia.

Ammattiosaamisen näytössä osoitetaan vähintään

- työprosessin hallinta kokonaan
- työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinnasta tuotekehittelyn työmenetelmien, -välineiden ja materiaalien käyttö
- työn perustana olevan tiedon hallinnasta estetiikan hyödyntäminen
- elinikäisen oppimisen avaintaidoista vuorovaikutus ja yhteistyö sekä ammattietiikka.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti. Palaute annetaan harjoituksista, kokeista, työsalityöskentelystä ym., jotka tukevat opiskelijan tavoitteiden saavuttamista.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään vuorovaikutteisella opetuksella.

Keskeiset sisällöt

- Työprosessin hallinta
- Työmenetelmien, -välineiden ja materiaalin hallinta
- Työn perustana olevan tiedon hallinta
- Elinikäisen oppimisen avaintaidot

AMMATTITAITOA TÄYDENTÄVÄT TUTKINNON OSAT

Ammattitaitoa täydentävät pakolliset tutkinnon osat

Äidinkieli, suomi, 4 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - mielipideteksti - referaatti - raportti ja/tai työselostus - työnhakuun liittyvät asiakirjat - raportin ja/tai työselostuksen suullinen esittäminen 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kieli, tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1) - Tekstien rakenteita ja merkityksiä (ÄI 2) - Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4) - Puheviestinnän taitojen syventäminen (ÄI7) 	<ul style="list-style-type: none"> - Työelämän viestintä 1, 2 ov - Työelämän viestintä 2, 2 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallisuus - opettajan jakama materiaali - verkkomateriaali - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämäään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee työelämässä tarvittavat ammattialan tekstitaidot kuten esim. erilaiset selvitykset, dokumentoinnit ja yritystoiminnassa tarvittavan kauppakirjeenvaihdon
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä
- ymmärtää ammattialaansa liittyvien tekstien kuten työselitysten, -suunnitelmien ja käyttöohjeiden keskeiset käsitteet, olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- hankkii eri tavoilla tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- tulkitsee erilaisia tekstilajeja ja kaunokirjallisuutta
- arvioi omaa äidinkielen taitoaan ja kehittää sitä jatkuvasti
- osaa toimia erilaisissa ammattialansa vuorovaikutustilanteissa, joista esimerkkinä asiakastilanteissa toimiminen
- hallitsee ammattialansa erilaiset puheviestintätilanteet esimerkiksi työsuorituksen ja käsi- ja taideteollisuusalan opinnäytteen esittelyn
- osaa laatia ammattialansa ja yhteisönsä tavallisimmat kirjalliset työt kuten työsuunnitelmat, tarjoukset ja sopimukset

- osaa toimia työnhakutilanteessa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat
- hyödyntää käsi- ja taideteollisuusalan ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä
- käyttää ja hyödyntää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedonhankinta	– hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	– hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	– hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Tekstien ymmärtäminen	– ymmärtää ammattitaidon kannalta keskeisen tekstin päätarkoituksen ja osaa yhdistää sen tietoja omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa	– ymmärtää tekstin tarkoituksen ja pääsisällön sekä osaa yhdistää ja vertailla sen yksityiskohtia omiin kokemuksiinsa ja tietoihinsa suhteuttaen	– ymmärtää sekä tekstin tarkoituksen ja sanoman että yksityiskohtien merkityksen, tekee johtopäätöksiä ja arvioi tekstin sisältöä ja ilmaisutapaa
Kirjallinen viestintä	– kirjoittaa ohjatusti ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä – tuntee oikeinkirjoituksen perusasioita – laatii ohjatusti ja mallin mukaan asiakirjat – käyttää mallin mukaan tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia	– kirjoittaa ammattitaidon kannalta keskeisiä tekstejä – käyttää sujuvaa lause- ja virkerakennetta ja jaksottaa tekstiä – laatii asianmukaiset asiakirjat – käyttää tekstilajiin kuuluvia vaatimuksia ja muutakin tekstilajitietämystään	– kirjoittaa tavoitteellisesti ja työstää tekstejään oman arvion ja palautteen pohjalta – hallitsee kielenkäytön perusnormit sekä hioo tuottamiensa tekstien kieli- ja ulkoasua – laatii asianmukaisia asiakirjoja ja osaa soveltaa asiakirjamalleja – soveltaa tekstilajin vaatimuksia omassa teksteissään
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttölanteissa toimiminen	– toimii asiallisesti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteessa – osallistuu keskusteluun käyttämällä puheenvuoroja	– toimii asiallisesti ja kohteliaasti vuorovaikutustilanteissa mm. työnhakutilanteessa – osallistuu keskusteluun ja vie keskustelua tavoitteen suunnassa eteenpäin	– toimii erilaisissa vuorovaikutustilanteissa asiakaslähtöisesti, joustavasti ja vakuuttavasti – osallistuu aktiivisesti ja rakentavasti keskusteluun ja kantaa osaltaan vastuuta viestintäilmapiiiristä

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
	<ul style="list-style-type: none"> – perustelee mielipiteensä – osaa pitää lyhyen esityksen 	<ul style="list-style-type: none"> – perustelee monipuolisesti mielipiteensä ja väitteensä – saa puhuessaan kontaktin kuulijoihinsa ja osaa rakentaa puheenvuoronsa niin, että sitä on helppo seurata 	<ul style="list-style-type: none"> – perustelee monipuolisesti näkemyksiään sekä arvioi vaikuttamispyrkimyksiä – pystyy puhuessaan ylläpitämään vuorovaikutusta, osaa havainnollistaa esitystään ja rakentaa sen sisällön loogiseksi
Mediaosaaminen	<ul style="list-style-type: none"> – tuntee ammattialansa keskeiset mediat – noudattaa ohjatusti tekijänoikeuksia 	<ul style="list-style-type: none"> – käyttää keskeisiä viestintävälineitä ja osaa arvioida mediatekstejä – tuntee tekijänoikeudet oikeutena ja velvoitteena, noudattaa tekijänoikeuksia mm. ilmoittamalla lähteensä 	<ul style="list-style-type: none"> – hyödyntää monipuolisesti viestintävälineitä ja arvioi kriittisesti mediatekstejä – osaa viitata käyttämiinsä lähteisiin ja tarvittaessa pyytää niihin käyttöluvan
Kielen ja kulttuurin tunteminen	<ul style="list-style-type: none"> – tunnistaa oman kielen ja kulttuurienvälisen viestinnän merkityksen – käyttää kirjallisuutta ja muita taidemuotoja elämyksellisesti. 	<ul style="list-style-type: none"> – ottaa huomioon kulttuurienvälisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan – osaa eritellä kirjallisuutta ja muita taidemuotoja 	<ul style="list-style-type: none"> – soveltaa kulttuurienvälistä viestintää ja omaa kulttuuriosaamistaan sekä toimii suvaitsevasti – osaa analysoida ja tulkita kirjallisuutta ja muita taidemuotoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 7. Estetiikka, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Työelämän viestintä 1, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee työelämässä tarvittavat tekstitaidot
- ymmärtää erilaisten tekstien olennaisen sisällön ja tarkoituksen
- hankkii tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- arvioi ja kehittää äidinkielen taitoaan
- osaa laatia työsuunnitelmat ja raportit
- hyödyntää ammattilehtiä ja muita viestintävälineitä
- käyttää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään

Keskeiset sisällöt

- tiedonhankinta
- tekstien ymmärtäminen
- kirjallinen viestintä
- mediaosaaminen

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä mahdollisista pienimuotoisista kokeista.

Palautetta annetaan kirjallisesti asteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja /tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Työelämän viestintä 2, 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee toimimaan työelämässä, toimimaan
- aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee työelämässä tarvittavat tekstitaidot
- osaa toimia monikulttuurisessa ympäristössä
- hankkii tietoa eri lähteistä sekä välittää sitä suullisesti ja kirjallisesti
- tulkitsee erilaisia tekstilajeja ja kaunokirjallisuutta
- arvioi ja kehittää äidinkielen taitoaan
- osaa toimia alan asiakaspalvelutilanteissa
- hallitsee tarvittavat puheviestintätilanteet
- osaa toimia työnhakutilanteessa ja laatia työpaikanhakuun liittyvät asiakirjat
- hyödyntää ammattilehtiä ja muita viestintävälaineitä
- käyttää mediaa kriittisesti ja tuntee lähteiden käytön periaatteet
- kehittää viestintä- ja vuorovaikutustaitojaan ja osallistuu rakentavasti työpaikkansa viestintään

Keskeiset sisällöt

- vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen
- kielen ja kulttuurin tunteminen

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä mahdollisista pienimuotoisista kokeista.

Palautetta annetaan kirjallisesti asteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja /tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Äidinkieli, suomi toisena kielenä, 4 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.	Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja: - Perusteet hallintaan (S21) - Kieli käyttöön (S22)	-	Oppimateriaalit - kirjallisuus - opettajan jakama materiaali - verkkomateriaali - AV-välineet Opetusmenetelmät - lähiopetus - harjoitustehtävät - verkko-opetus Oppimisympäristöt - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tietoverkko
Arviointimenetelmät - kirjallinen koe - suullinen esitys tai puhe-tilanne			
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee sellaiset viestintä- ja vuorovaikutustaidot, että hänellä on riittävät valmiudet työelämään, aktiiviseen kansalaisuuteen ja jatko-opintoihin
- ymmärtää suomenkielisen suullisen viestinnän keskeiset sisällöt ja seuraa vaivattomasti opinnoissa käsiteltävää asiaa sekä kykenee osallistumaan työskentelyyn
- ymmärtää kirjallisen oppimateriaalin keskeiset sisällöt ja pystyy käyttämään niitä opinnoissa etenemiseen
- saa virikkeitä ja elämyksiä tutustuessaan kirjallisuuteen ja erilaisiin tekstilajeihin suomeksi ja mahdollisuuksien mukaan äidinkielellään
- tuottaa ammatissaan tarpeellisia ja muita tekstejä
- hallitsee suomen kielen keskeiset rakenteet sekä oman alansa ammattisanaston ja sanontatavat
- osaa toimia ammatissaan suomalaisen työelämän ja yhteiskunnan keskeisten toimintatapojen mukaan
- hakee tietoa eri lähteistä, käyttää sanakirjoja ja tekee muistiinpanoja itsenäisesti sekä käyttää kirjallista ja tietoverkoissa olevaa aineistoa kielitaitonsa kehittämiseksi ja opintojensa edistämiseksi.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedonhankinta	– hakee ohjatusti ammattialansa kannalta keskeistä tietoa selkeistä teksteistä	– hankkii ammattialaansa liittyvää tietoa erilaisista lähteistä ja käyttää luotettavia tekstejä	– hakee tietoa erilaisista lähteistä ja vaikeaselkoisistakin teksteistä sekä arvioi niiden luotettavuutta
Tekstien ymmärtäminen	– ymmärtää lyhyitä käytännönläheisiä tekstejä, avainsanoja ja tärkeitä yksityiskohtia sekä ammattialansa sisältöjä käsitteleviä tekstejä	– ymmärtää tekstejä oman alansa tai yleisistä aiheista sekä jonkin verran päättelyä vaativia tekstejä, osaa etsiä ja yhdistellä tietoja useammasta muutamien sivun pituisesta tekstistä	– ymmärtää itsenäisesti tekstejä myös abstrakteista aiheista, jotka voivat liittyä myös oman alan työhön ja työturvallisuuteen, hahmottaa nopeasti tekstin sisällön ja sen tarpeellisuuden ja soveltaa sitä erilaisiin tehtäviin
Kirjallinen viestintä	– kirjoittaa lyhyen, sidosteisen tekstin tutuista aiheista tavallisimmissa kirjallisen viestinnän muodoissa sekä hallitsee yleisissä ja ammatillisissa tilanteissa tarvittavien tekstien laadintaan riittävän sanaston ja rakenteet	– kirjoittaa tekstejä sekä tutuista abstrakteista ja oman ammattialansa aiheista, käyttää monenlaiseen kirjoittamiseen tarvittavaa sanastoa ja lauserakenteita sekä kirjoittaa ymmärrettävää ja kohtuullisen virheetöntä kieltä	– kirjoittaa selkeitä ja yksityiskohtaisia tekstejä myös abstrakteista aiheista sekä työtehtävistään, yhdistelee tai tiivistää eri lähteistä poimittuja tietoja tekstiinsä, hallitsee laajan sanaston ja vaativia lauserakenteita sekä kielelliset keinot selkeän, sidosteisen tekstin laatumiseksi
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	– ymmärtää opiskelua tai oman alansa työtä käsittelevän puheen ja tavallista sanastoa sisältävän keskustelun – kertoo tutuista asioista ja selviytyy epävirallisista keskusteluista sekä viestii ammattialaansa liittyvissä erilaisissa tilanteissa	– ymmärtää yleisiä aiheita ja asiantietoa sisältävät sekä omaan ammattialaansa liittyvät keskustelut ja hallitsee sanaston – kertoo tavallisista, konkreeteista aiheista ja selostaa alansa työtehtäviin liittyviä aiheita sekä viestii ja käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa, monenlaisia rakenteita ja mutkikkaita lauseita	– ymmärtää konkreetin ja abstraktin sekä omaa ammattialaa käsittelevän puhutun kielen, erottaa erilaiset puhetyylit ja osaa tiivistää kuulemastaan avainkohdat ja tärkeät yksityiskohdat – viestii selkeästi kokemukspiiriinsä ja ammattialaansa liittyvissä tilanteissa sekä useimmissa käytännöllisissä ja sosiaalisissa tilanteissa sekä muodollisissa keskusteluissa, käyttää kielen rakenteita ja laajahkoa sanastoa

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Kielen ja kulttuurin tunteminen	– tuntee suomalaista yhteiskuntaa, kulttuuria ja ymmärtää kulttuurien välisen viestinnän merkityksen	– ymmärtää suomalaisen yhteiskunnan normeja ja työelämän toimintatapoja sekä ottaa huomioon kulttuurien välisen viestinnän omassa vuorovaikutuksessaan	– soveltaa tietoaan suomalaisen yhteiskunnan normeista ja työelämän toimintatavoista sekä soveltaa kulttuurienvälistä viestintää ja omaa kulttuuriosaamistaan
Kielenopiskelu	– tuntee erilaisia kielenopiskelun työtapoja ja sanakirjojen ja muiden tietolähteiden käytön periaatteita.	– soveltaa erilaisia kielenopiskelun työtapoja ja käyttää sanakirjoja ja muita tietolähteitä ymmärtämisen avuksi.	– soveltaa opiskelussaan erilaisia kielenopiskelun strategioita sekä käyttää sanakirjoja ja muita tietolähteitä tuottamistehtävien apuna.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot, 8. Viestintä ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta kirjallisista ja suullisista harjoituksista sekä mahdollisesti pienimuotoisista kokeista.

Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintokorttiin suoritus kirjataan merkinnällä S (= suoritettu).

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään antamalla opiskelijoiden arvioida omia suorituksiaan.

Toinen kotimainen kieli, ruotsi, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe - suullinen esitys tai puhetilanne 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Koulu ja vapaa-aika (RUB1) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen - suullinen - AV-välineet <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - sanaston harjaannuttaminen - työelämän asiakaspalvelutilanteet vuorokeskusteluin toteutettuna - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - kulttuurikohteisiin tutustuminen - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- selviytyy alansa rutiinomaisista työtehtävistä ja arkipäivän tilanteista toisella kotimaisella kielellä
- ymmärtää molempien kansalliskielten ja kulttuurin merkityksen monikulttuurisessa Suomessa

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Tiedon hankinta	– tuntee sanakirjojen ja muiden tietolähteiden käytön periaatteet	– käyttää sanakirjoja ja jonkin verran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä, tietolähteitä	– käyttää sanakirjoja, myös sähköisiä, ja muuta lähdeaineistoa hankkiakseen lisätietoa omaa alaa käsittelevistä vieraskielisistä yksinkertaisista ohjeistuksista
Tekstien ymmärtäminen Kirjallinen viestintä	– ymmärtää apuvälineitä käyttäen lyhyiden ja yksinkertaisten omaan työhön ja työturvallisuuteen liittyvien kirjallisten viestien sisällön	– kirjoittaa mallin mukaan lyhyitä työhön liittyviä tekstejä kuten työ- ja turvallisuusohjeet	– kirjoittaa lyhyitä työhön liittyviä muistiinpanoja, ohjeita tai tilauslistoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	– kertoo muutamalla sanalla itsestään tai tutuista asioista omassa työssään	– selviytyy rutiinomaisista päivittäiseen elämään liittyvistä puhetilanteista, jos puhekuppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaista, keskeistä sanastoa	– toimii tavanomaisimmissa viestintätilanteissa sekä kasvatusten että puhelimesta ja tarvittaessa pyytää tarkennusta tai selvennystä
Kielen ja kulttuurin merkitys	– on tietoinen ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksestä	– ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin merkityksen kohdatessaan pohjoismaalaisia	– ymmärtää ruotsin kielen ja kulttuurin aseman monikulttuurisessa Suomessa
Kielenopiskelu	– tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	– tunnistaa omien oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	– kokeilee uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan palautetta oppimisen etenemisestä suullisesti ja/tai kirjallisesti lähituntien aikana.

Arviointiasteikko on 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään antamalla opiskelijan itse arvioida omia suorituksiaan.

Vieras kieli, a-kieli, 2 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe - suullinen esitys tai puhetilanne 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nuori ja hänen maailmansa (ENA1) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen - suullinen - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - esittävät opetusmenetelmät - parikeskustelut - ryhmätyöt - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- viestii ja toimii vuorovaikutustilanteissa siten, että hän kykenee harjoittamaan ammattiaan, osallistumaan työelämäään, toimimaan aktiivisena kansalaisena ja hakeutumaan jatko-opintoihin
- hallitsee oman alansa työtehtävissä tarvittavan kielitaidon
- osaa toimia monikulttuurisessa ja monikielisessä ympäristössä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Tiedonhankinta	– hakee tietoa työhönsä liittyvistä materiaaleista ja ohjeista ohjattuna ja sanakirjoja käyttäen	– hakee omaa alaa koskevaa tietoa sanakirjoja ja jonkin verran myös muita, kuten esimerkiksi sähköisiä, tietolähteitä käyttäen	– hakee monipuolisesti omaa alaa koskevaa tietoa, soveltaa tietojaan ja taitojaan sekä perustelee ratkaisunsa
Tekstien ymmärtäminen sekä kirjallinen viestintä	– ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä kirjallisia viestejä – kirjoittaa ohjattuna mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	– ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita apuvälineitä käyttäen ja tekee tarkentavia kysymyksiä sekä osaa toimia niiden mukaan – kirjoittaa mallin mukaan työhönsä liittyviä yksinkertaisia ja lyhyitä tekstejä	– ymmärtää työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä kirjallisia ohjeita sekä työstä annettua palautetta – kirjoittaa tavanomaisia henkilökohtaisia viestejä ja lyhyitä tekstejä sekä täyttää yksinkertaisia työhönsä liittyviä asiakirjoja
Vuorovaikutus ja työelämän kielenkäyttötilanteissa toimiminen	– ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia oman alansa työhön liittyviä suullisia viestejä ja osaa toimia niiden mukaan – kertoo lyhyesti itsestään ja alansa työtehtävistä vastaamalla hänelle esitettyihin kysymyksiin ennakoitavissa olevissa ja tutuissa työtilanteissa	– ymmärtää tavanomaisimpia työhönsä ja alansa tuotteisiin ja prosesseihin liittyviä suullisia ohjeita ja osaa toimia niiden mukaan – kertoo itsestään ja työtehtävistään siten, että tulee ymmärretyksi ja osallistuu keskusteluun, mikäli keskustelukumppani puhuu hitaasti ja käyttää yksinkertaisia rakenteita	– ymmärtää keskeiset ajatukset tavanomaisesta normaalitempoisesta puheesta ja toimii niiden mukaan – kertoo tutuissa tilanteissa työpaikastaan ja työstään ja siihen liittyvistä normeista ja tavoista sekä tarvittaessa ottaa selvää muiden maiden vastaavista asioista – hankkii kysymällä työhönsä liittyviä lisäohjeita
Kielen ja kulttuurin tuntemus	– on tietoinen opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksestä	– ymmärtää opiskelemaisensa kielen ja sen edustaman kulttuurin merkityksen	– soveltaa vieraan kielen ja kulttuurin tietojaan ja taitojaan

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1	Hyvä H2	Kiitettävä K3
Kielenopiskelu	– tunnistaa omat oppimisstrategiansa.	– arvioi oppimisstrategioidensa vahvuuksia ja heikkouksia.	– vahvistaa oppimistaan kokeilemalla uusia strategioita ja oppimistapoja.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan palautetta oppimisen etenemisestä suullisesti ja/tai kirjallisesti lähituntien aikana.

Arviointiasteikko on 1-3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään antamalla opiskelijan itse arvioida omia suorituksiaan.

Matematiikka, 3 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjalliset kokeet ja/tai harjoitustehtäviä 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lausekkeet ja yhtälöt (MAB 1) - Geometria (MAB 2) 	<ul style="list-style-type: none"> - Matematiikka 1, 1 ov - Matematiikka 2, 1 ov - Matematiikka 3, 1 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan ilmoittama aineisto <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - ryhmätyöt - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tutustumiskäynnit - tietoverkko
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.</p>			

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset ja käyttää niitä ammattiin liittyvissä laskutoimituksissa
- laskee pinta-aloja ja tilavuuksia sekä soveltaa geometriaa ammattialan vaatimassa laajuudessa
- käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä ammattitehtäviin liittyvien ongelmien ratkaisussa
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- muodostaa ja laatii ammattitehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelemällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat	– suorittaa työtehtäviin liittyvät rutiinomaiset laskutoimitukset ja tuntee keskeisimmät matemaattiset käsitteet ja esitystavat	– suorittaa sujuvasti ammattiin liittyvät laskutoimitukset ja käyttää jossakin määrin matemaattisia käsitteitä ja esitystapoja ilmaisussaan	– soveltaa ammattialalla tarvittavia laskutoimituksia ja arvioi tulosten tarkkuutta sekä hallitsee ammattialalla käytettävät matemaattiset käsitteet ja esitystavat
Matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi	– ratkaisee työtehtäviin liittyvät keskeiset matemaattiset ongelmat joko pääättelemällä, graafisesti tai laskennallisesti sekä osaa arvioida tulosten suuruusluokkaa	– ratkaisee ammattiin liittyviä ongelmia matemaattisten menetelmien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta	– soveltaa matemaattisia menetelmiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisussa ja -asettelussa sekä arvioi menetelmien luotettavuutta ja tarkkuutta
Laskimen ja tietokoneen käyttäminen	– käyttää laskinta ja tietokonetta työtehtäviin liittyvien matemaattisten perustehtävien ratkaisemiseen	– käyttää sujuvasti laskinta ja tietokonetta ammattiin liittyvien matemaattisten ongelmien ratkaisemiseen	– käyttää soveltaen laskinta ja tietokonetta ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisemiseen
Numeerisen tiedon käsittely, analysointi ja tuottaminen	– käyttää tiedonlähteenä tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä – laskee ohjeen mukaan aineiston keskilukuja.	– käyttää tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattiin liittyvien ongelmien ratkaisuun – laskee keskeisimpiä tilastollisia tunnuslukuja.	– soveltaa tilastoja, taulukoita ja graafisia esityksiä ammattialaan liittyvien ongelmien ratkaisuun sekä esittää tuottamia matemaattisia tuloksia tilastoina, taulukkoina ja graafisina esityksinä – laskee tai määrittää annetusta aineistosta keskeisimmät tilastolliset tunnusluvut.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 9. Matematiikka ja luonnontieteet.

Matematiikka 1, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset ja käyttää niitä ammattiin liittyvissä laskutoimituksissa
- laskee pinta-aloja ja tilavuuksia sekä soveltaa geometriaa ammattialan vaatimassa laajuudessa
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla.

Keskeiset sisällöt

- peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat
- matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi
- laskimen ja tietokoneen käyttäminen

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan suullista palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1-3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Matematiikka 2, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- hallitsee peruslaskutoimitukset, prosenttilaskennan ja mittayksiköiden muunnokset ja käyttää niitä ammattiin liittyvissä laskutoimituksissa
- laskee pinta-aloja ja tilavuuksia sekä soveltaa geometriaa ammattialan vaatimassa laajuudessa
- ilmaisee muuttujien välisiä riippuvuuksia matemaattisilla lausekkeilla
- muodostaa ja laatii ammattitehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeitä, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelämällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

- peruslaskutoimitukset, prosenttilaskenta ja mittayksikkömuunnokset sekä matemaattiset peruskäsitteet ja esitystavat
- matemaattiset menetelmät ja ongelmanratkaisu sekä tulosten arviointi
- laskimen ja tietokoneen käyttäminen

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan suullista palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1-3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasonsa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Matematiikka 3, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- käyttää sopivia matemaattisia menetelmiä ammattitehtäviin liittyvien ongelmien ratkaisussa
- muodostaa ja laatii ammattitehtäviin liittyviä yhtälöitä, lausekkeita, taulukoita ja piirroksia sekä ratkaisee työssä tarpeellisia matemaattisia tehtäviä yhtälöillä, päättelämällä, kuvaajien avulla sekä arvioi tulosten oikeellisuutta
- käyttää matemaattisten ongelmien ratkaisussa apuna laskinta, tietokonetta ja tarvittaessa muita matematiikan apuvälineitä.

Keskeiset sisällöt

- laskimen ja tietokoneen käyttäminen
- numeerisen tiedon käsittely, analysointi ja tuottaminen

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Opiskelijalle annetaan suullista palautetta opintojakson aikana oppimisen etenemisestä. Palautetta annetaan numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasansa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Fysiikka ja kemia, 2 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjalliset kokeet ja/tai harjoitustehtäviä 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fysiikka luonnontieteenä (FY1) - Ihmisen ja elinympäristön kemia (KE1) 	<ul style="list-style-type: none"> - Fysiikka 1, 1 ov - Kemia 1, 1 ov 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan ilmoittama aineisto <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - harjoitustehtävät - ryhmätyöt - laborointi - verkko-opetus
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.</p>			<p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitetut tilat - työelämä - tutustumiskäynnit - tietoverkko

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa ammattitehtäviensä kannalta keskeisiä fysikaalisia ja kemiallisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäen
- tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnontieteelliseltä kannalta
- soveltaa ammattinsa kannalta keskeisiä fysiikan lakeja ja käsitteitä
- hallitsee ammattinsa kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja ilmiöitä niin, että hän osaa käsitellä ammatissaan tarvitsemiaan laitteita ja järjestelmiä turvallisesti ja taloudellisesti sekä työskennellä ergonomisesti

- ottaa huomioon työssään ympäristön ja ammatin kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä, ja sitä varten hänen on tunnettava tavallisimpien alkuaineiden ja sekä epäorgaanisten että orgaanisten yhdisteiden kemiallisia ominaisuuksia
- säilyttää, käyttää oikein ja hävittää asianmukaisesti alalla tarvittavia aineita sekä laskee ainemääriä ja pitoisuuksia
- osaa tulkita aineiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät tuotteiden merkinnöistä ja ottaa työskentelyssään huomioon aineiden erityisominaisuudet niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
- tekee havaintoja ja mittauksia ammattinsa kannalta keskeisistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	– tuntee fysiikan lainalaisuuksia niin, että pystyy työtehtävissään ottamaan huomioon niihin liittyvät ilmiöt, mutta tarvitsee joissakin kohdin ohjausta	– osaa ottaa huomioon fysiikkaan liittyvät ilmiöt työtehtävissään	– osaa itsenäisesti soveltaa fysiikan lainalaisuuksia työssään
Kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä	– käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit työssään, mutta tarvitsee osin ohjausta – tulkitsee osin ohjattuna tavallisimpia tuotemerkintöjä – laskee ohjattuna pitoisuuksia ja aineiden määriä – hankkii ohjeen mukaan tietoa kemikaalien käyttöturvallisuustiedotteista	– käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit tutuissa työtilanteissa – tulkitsee tavallisimpia tuotemerkintöjä – laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä – hankkii tietoa käyttöturvallisuustiedotteista	– käsittelee, säilyttää ja hävittää oikein työtehtävissään tarvittavia kemikaaleja ja ottaa huomioon erilaisten aineiden ominaisuudet ja ympäristöriskit muuttuvissakin työtilanteissa – tulkitsee itsenäisesti erilaisia alan tuotemerkintöjä – laskee pitoisuuksia ja aineiden määriä joustavasti erilaisissa työtilanteissa eri tietolähteistä hankkimansa tiedon mukaan

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Havainnointi ja mittaaminen	<p>– toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä ohjatussa työtilanteessa</p> <p>– tallentaa mittaukset ja havainnot ohjeiden mukaisesti ja esittää ne taulukoina ja graafeina sekä laskee tarvittaessa tuloksia, mutta tarvitsee joiltakin osin ohjausta</p>	<p>– toteuttaa mittaukset käyttäen tavallisimpia mittausten menetelmiä ja -välineitä omatoimisesti ja osaa arvioida mittaustulosten luotettavuutta</p> <p>– osaa analysoida mittauksia ja havaintoja sekä tehdä tuloksista johtopäätöksiä</p>	<p>– käyttää mittauksiin sopivimpia menetelmiä ja välineitä sujuvasti, toteuttaa mittaukset järjestelmällisesti ja huolellisesti ja osaa arvioida havaintojen ja mittausten tarkkuutta ja luotettavuutta</p> <p>– osaa raportoida ja esittää tuloksia sekä arvioida tulosten ja johtopäätösten tarkkuutta ja luotettavuutta</p>
Turvallinen ja ergonominen työskentely	<p>– työskentelee työturvallisuusohjeiden mukaisesti, mutta vaatii ohjausta ergonomiseen työskentelyyn.</p>	<p>– työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti.</p>	<p>– työskentelee ergonomisesti ja työturvallisuusohjeiden mukaisesti ja ottaa omatoimisesti huomioon työympäristössä olevat riskitekijät.</p>

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 4. Terveys, turvallisuus ja työkyky, 6. Kestävä kehitys, 9. Matematiikka ja luonnontieteet, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

Fysiikka 1, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa ammattitehtäviensä kannalta keskeisiä fysikaalisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäen
- soveltaa ammattinsa kannalta keskeisiä fysiikan lakeja ja käsitteitä
- hallitsee ammattinsa kannalta keskeisiä mekaniikan, lämpöopin ja sähköopin peruskäsitteitä ja ilmiöitä niin, että hän osaa käsitellä ammatissaan tarvitsemiaan laitteita ja järjestelmiä turvallisesti ja taloudellisesti sekä työskennellä ergonomisesti
- tekee havaintoja ja mittauksia ammattinsa kannalta keskeisistä fysikaalisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Keskeiset sisällöt

- lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- havainnointi ja mittaaminen
- turvallinen ja ergonominen työskentely

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Palautetta annetaan suullisesti ja numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasansa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Kemia 1, 1 ov

Tavoitteet

Opiskelija

- soveltaa ammattitehtäviensä kannalta keskeisiä kemiallisia ilmiöitä, käsitteitä ja lainalaisuuksia
- osaa työssään ja muussa toiminnassaan ottaa huomioon luonnon lainalaisuudet ja toimia niiden mukaisesti ympäristöä ja energiaa säästäen
- tarkastelee keskeisiä ympäristöongelmia luonnontieteelliseltä kannalta
- ottaa huomioon työssään ympäristön ja ammatin kannalta keskeisiä kemian ilmiöitä, ja sitä varten hänen on tunnettava tavallisimpien alkuaineiden ja sekä epäorgaanisten että orgaanisten yhdisteiden kemiallisia ominaisuuksia
- säilyttää, käyttää oikein ja hävittää asianmukaisesti alalla tarvittavia aineita sekä laskee ainemääriä ja pitoisuuksia
- osaa tulkita aineiden terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät tuotteiden merkinnöistä ja ottaa työskentelyssään huomioon aineiden erityisominaisuudet niin, ettei vaaranna omaa, muiden eikä ympäristön turvallisuutta
- tekee havaintoja ja mittauksia ammattinsa kannalta keskeisistä fysikaalisista ja kemiallisista ilmiöistä
- kerää, käsittelee ja analysoi tekemiään havaintoja ja mittauksia.

Keskeiset sisällöt

- lämpöopin, mekaniikan ja sähköopin lainalaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- kemiallisten aineiden ja yhdisteiden sekä niiden ominaisuuksien tunteminen ja huomioon ottaminen työssä
- havainnointi ja mittaaminen
- turvallinen ja ergonominen työskentely

Oppimisen arviointi

Oppimista arvioidaan tuntityöskentelyn jatkuvalla seurannalla ja arvioitavilla testeillä ja harjoitustehtävillä.

Palautetta annetaan suullisesti ja numeerisesti arviointiasteikolla 1 – 3. Opintojakson arvosana kirjataan opintokorttiin.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opastamalla häntä ymmärtämään oman taitotasoa vahvuudet ja kehitettävät alueet sekä ohjaamalla häntä ylläpitämään ja kohottamaan taitotasoaan hänelle sopivien oppimismenetelmien avulla.

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämä-tieto, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan arviointiasteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen koe tai portfolio 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteiskuntatieto (YH1) ja Taloustieto (YH2) yhdessä 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjallinen (kirjat, monisteet, lehdet) - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - opetuskeskustelu - yksilö- ja pienryhmätyöskentely - mahdolliset yritysvierailut ja/tai vieraileva luennoitsija - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - työelämä - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- osallistuu oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa yhteisten asioiden hoitamiseen
- arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana
- osaa käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja
- tekee suunnitelman oman taloutensa hoitamisesta
- arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan merkitystä Suomen kansantaloudelle
- hakee tietoa ammattialansa työpaikoista sekä Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet ja keskeiset sisällöt	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Osallistuminen oppilaitoksessa ja työssäoppimispaikassa	– osallistuu ohjattuna yhteisten asioiden hoitamiseen	– osallistuu sovitulla tavalla yhteisten asioiden hoitamiseen – tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin	– osallistuu itsenäisesti yhteisten asioiden hoitamiseen – tuntee yhteiskunnallisen päätöksentekoprosessin
Toimintamahdollisuuksien arviointi	– arvioi ohjattuna toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana – tuntee opiskelijan vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet ja velvollisuudet – hakee tietoa kuluttajan keskeisistä oikeuksista ja velvollisuuksista	– arvioi toimintamahdollisuuksiaan kansalaisena ja kuluttajana – tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet, edut ja velvollisuudet – tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet	– arvioi toimintamahdollisuuksiaan aktiivisena kansalaisena ja kuluttajana – tuntee opiskelijan ja kansalaisen keskeiset demokraattiset vaikuttamismahdollisuudet, oikeudet, edut ja velvollisuudet – tuntee kuluttajan keskeiset oikeudet ja velvollisuudet
Yhteiskunnan palvelujen käyttö	– käyttää opiskelijan tarvitsemia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	– käyttää yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa	– käyttää itsenäisesti yhteiskunnan tarjoamia palveluja ja ymmärtää kansalaisen osuuden niiden rahoittamisessa
Oman talouden hoitaminen	– tekee ohjattuna suunnitelman menoistaan ja varoistaan – hankkii ohjattuna tietoa	– tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan – hankkii tietoa	– tekee suunnitelman menoistaan ja varoistaan – hankkii tietoa

Arvioinnin kohteet ja keskeiset sisällöt	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
	rahoitusvaihtoehdoista ja niistä aiheutuvista kuluista	rahoitusvaihtoehdoista ja niistä aiheutuvista kuluista	rahoituslähteistä ja vertailee niistä aiheutuvia kuluja
Kansantalouteen keskeisesti vaikuttavien tekijöiden arviointi	– arvioi ohjattuna yrittäjyyden keskeiset vaikutukset työllisyyteen	– arvioi yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen työllisyyteen	– arvioi itsenäisesti yrittäjyyden ja yritystoiminnan vaikutuksen kansantalouteen
Tiedon haku ammattialan työpaikoista ja Euroopan unionista	– hakee tietoa ammattialansa työpaikoista paikallisesti – hakee ohjattuna Euroopan unionin kansalaisia koskevaa tietoa.	– hakee tietoa ammattialansa työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti – hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa tietoa.	– hakee tietoa ammattialansa työpaikoista alueellisesti ja kansallisesti ja Euroopan unionin maista – hakee Euroopan unionia ja kansalaisia koskevaa vertailevaa tietoa.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 5. Aloitekyky ja yrittäjyys, 11. Aktiivinen kansalaisuus ja eri kulttuurit.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan palautetta jatkuvasti oppimisen etenemisestä oppituntien aikana.

Palautetta annetaan suullisesti.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään opintojakson lopussa tehtävän palautekyselyn avulla.

Liikunta, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät tavoitteiden toteutumista arvioidaan liikuntatunneilla ja/tai suorituksilla, jotka kirjataan oppimispäiväkirjaan</p>	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Taitoa ja kuntoa (LI1) 	<ul style="list-style-type: none"> - Liikunta (1,5 ov) toteutetaan läpi lukuvuoden tasaisesti jaksotettuna. 	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - liikuntavälineet - kirjalliset materiaalit - AV-materiaalit <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - yksilötyöskentely - ryhmä- ja joukkutyöskentely - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - liikuntapaikat - luonto - tietoverkko
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.</p>			

Tavoitteet

Opiskelija

- edistää liikunnan avulla terveellistä ja aktiivista elämäntapaa ymmärtäen liikunnan merkityksen toiminta- ja työkyvylle
- tutustuu monipuolisesti terveyttä, psyykkistä vireystilaa ja jaksamista edistävään liikuntaan
- pitää yllä fyysistä toimintakykyään liikunnan avulla
- liikkuu ja toimii vastuullisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä
- edistää toiminnallaan ryhmän toimintaa ja turvallisuutta.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Fyysisen toimintakyvyn tukeminen ja vahvistaminen	- käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja - pitää ohjattuna yllä fyysistä toimintakykyään	- käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja monipuolisesti - pitää yllä fyysistä toimintakykyään	- käyttää liikunnan harrastamiseen tarvittavia perustaitoja ja liikunnan lajitaitoja monipuolisesti - seuraa, arvioi ja pitää yllä fyysistä toimintakykyään
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen liikunnan avulla	- ymmärtää ohjattuna liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille	- ymmärtää liikunnan merkityksen omalle fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnilleen	- ymmärtää liikunnan merkityksen fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille
Vuorovaikutus ja yhteistyö	- osallistuu liikuntatilanteisiin annettujen ohjeiden mukaan sekä noudattaa reilun pelin periaatteita	- osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti reilun pelin periaatteita noudattaen	- osallistuu liikuntatilanteisiin aktiivisesti edistäen reilun pelin periaatteita
Terveiden, turvallisuuden sekä toimintakyvyn huomioon ottaminen	- noudattaa yleensä turvallisuutta liikunnassa.	- toimii liikuntatilanteissa turvallisesti sekä itsenäisesti että ryhmässä.	- edistää toiminnallaan ryhmän turvallisuutta.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 4. Terveys, turvallisuus sekä toimintakyky.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta tuntiaktiivisuudesta, ryhmätyöskentelystä, jatkuvasta näytöstä, toimintakyvystä, vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista.

Palautetta annetaan suullisesti.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten ja suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Terveystieto, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - kirjalliset tehtävät tai koe (kirjallinen tai suullinen) 	<ul style="list-style-type: none"> - terveystiedon perusteet (TE1) 	-	<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan jakama materiaali - muistiinpanot - AV-materiaalit - verkkomateriaali <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - lähiopetus - yksilötyöskentely - ryhmätyöt - luennot - käytännön harjoitukset - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - tutustumiskäynnit - tietoverkko
Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.			

Tavoitteet

Opiskelija

- osoittaa toiminnallaan ja tiedoillaan halua ja kykyä ylläpitää ja edistää terveyttä
- ymmärtää fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn vaikuttavia tekijöitä omassa elämäntavassaan ja toimintaympäristössään
- tietää mielenterveyden, seksuaaliterveyden ja ihmissuhteiden merkityksestä ihmisen hyvinvoinnille
- tietää tupakoinnin ja päihteiden haittavaikutukset ja osaa ehkäistä terveyttä kuluttavia tekijöitä
- tietää terveyttä edistävästä elintavoista ja tottumuksista
- ymmärtää liikunnan, ravinnon, levon, unen, virkistykseen, ihmissuhteiden ja terveyden väliset yhteydet ja ottaa ne huomioon toiminnassaan
- tunnistaa ammattinsa keskeiset terveyttä ja työkykyä kuormittavat tekijät ja osaa kehittää työskentelytapojaan ja toimintaympäristönsä turvallisuutta ja terveellisyttä yhteistyössä muiden kanssa
- osaa ehkäistä tapaturmia, hallitsee tavallisimmat ensiaputilanteet, avun hakemisen ja osaa toimia ergonomisesti
- tietää väestön terveyseroista ja tavallisimpien kansansairauksien riskitekijöistä ja niiden ennaltaehkäisystä
- tunnistaa omaan jaksamiseen vaikuttavia tekijöitä ja osaa toimia jaksamista edistävällä tavalla

- osaa tarvittaessa käyttää opiskeluterveys- ja muita terveydenhuoltopalveluja, hyödyntää terveystoimintaa ja ymmärtää niiden merkityksen toimintakyvyn ylläpitämisessä.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen	-ottaa ohjattuna huomioon tavallisimpia terveyttä edistäviä elintapoja ja tottumuksia (kuten liikunta, ravinto, lepo, uni, virkistys, mielenterveys, ihmissuhteet, seksuaaliterveys) ja on halukas edistämään omaa terveyttään ja jaksamistaan	-ottaa huomioon terveyttä ja hyvinvointia edistävät elämäntavat ja tottumukset, osallistuu niitä ja omaa jaksamistaan edistävään toimintaan	-toimii terveyttä, hyvinvointia ja omaa jaksamistaan edistävällä tavalla, ehkäisee terveyttä kuluttavia tekijöitä ja perustelee toimintansa elintapojen ja terveyden välisellä tutkitulla tiedolla ja kokemuksella
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintaympäristön turvallisuutta edistävien toimintatapojen noudattaminen	- noudattaa yhteisössä sovittuja terveyttä ja turvallisuutta edistäviä toimintatapoja, mutta tarvitsee ohjausta uusissa tilanteissa	- ottaa toiminnassaan huomioon terveyttä ja toimintakykyä kuormittavia tekijöitä ja haluaa edistää toimintansa ja toimintaympäristönsä terveellisyyttä ja turvallisuutta	- ottaa toiminnassaan monipuolisesti huomioon terveyteen ja turvallisuuteen vaikuttavat tekijät ja edistää omalla toiminnallaan koko yhteisön hyvinvointia
Terveysliikunnan ja terveydenhuoltopalvelujen hyödyntäminen	- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna terveyttä edistävää liikuntaa ja osaa tarvittaessa hakea apua terveydenhuollon palveluista	- toteuttaa terveyttä edistävää liikuntaa laatimansa ohjelman mukaan ja käyttää tarvittaessa terveydenhuollon palveluja	- hyödyntää itsenäisesti terveysliikunnan mahdollisuuksia oman toimintakyvyn ylläpitämisessä ja osaa hyödyntää terveydenhuoltopalveluja tilanteen vaatimalla tavalla
Tapaturmien ehkäisy ja ensiapu ja ergonominen toiminta	- tunnistaa mahdollisia tapaturmariskejä, osaa hakea ja antaa ensiapua tavallisimmissa ensiapua vaativissa tilanteissa, noudattaa tutuissa tilanteissa ergonomisia toimintatapoja	- ehkäisee toiminnallaan tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua sekä noudattaa ergonomisia toimintatapoja	- toimii huolellisesti ja ennalta ehkäisee tapaturmien syntymistä, osaa hakea ja antaa ensiapua, työskentelee ergonomisesti ja itseään säästäten

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintakykyä edistävien, kansansairauksia ennaltaehkäisevien ja terveyttä kuluttavien tekijöiden sekä ammatin haittavaikutuksia koskevan tietoperustan hallinta	- tietää tavallisimmista terveyttä ja toimintakykyä kuormittavista tekijöistä ja kansansairauksista, mutta tarvitsee ohjausta terveyttä edistävän tiedon hankinnassa ja tietää tavallisimmista terveyshaitoista (kuten tupakointi ja päihteiden käyttö).	- hyödyntää omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoperustaa, tuntee terveyttä kuluttavat tekijät sekä elintavoista johtuvat terveyshaitat ja on tietoinen mahdollisista ammattiinsa liittyvistä kuormitustekijöistä.	- hyödyntää monipuolisesti omassa toiminnassaan terveyttä ja toimintakykyä edistävää tietoa ja hakee itsenäisesti tietoa mahdollisista ammattinsa haittavaikutuksista.

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 1. Oppiminen ja ongelmanratkaisu, 2. Vuorovaikutus ja yhteistyö, 3. Ammattietiikka, 4. Terveys, turvallisuus ja toimintakyky, 6. Kestävä kehitys, 8. Viestintä- ja mediaosaaminen, 10. Teknologia ja tietotekniikka.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta tuntiaktiivisuudesta, ryhmätyöskentelystä, jatkuvasta näytöstä, toimintakyvystä, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoista.

Palautetta annetaan suullisesti.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään kirjallisten tai suullisten itsearviointitehtävien avulla.

Taide ja kulttuuri, 1 ov

Osaamisen arvioinnin toteutus		Opetusjärjestelyt	
Tutkinnon osan arviointi	Vastaavuus lukion kursseihin	Opintojaksojen nimi ja laajuus (ov)	Ohjeellisia toteutustapoja
<p>Tutkinnon osa arvioidaan asteikolla 1 – 3 käyttäen tutkinnon perusteissa määriteltyjä arvioinnin kohteita ja arviointikriteereitä.</p> <p>Arviointimenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - opettajan antaman kirjallisen, kuvallisen tai suullisen tehtävän suorittaminen 	<p>Tutkinnon osa vastaa lukion seuraavia kursseja:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minä, kuva ja kulttuuri (KU1) - Ympäristö, paikka ja tila (KU2) 		<p>Oppimateriaalit</p> <ul style="list-style-type: none"> - oppikirja: Kulta – Taide ja kulttuuri (Palttala, Tulkki, Vakkuri, Otava 2004) - verkkomateriaali <p>Opetusmenetelmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - toimintapainotteiset menetelmät - simulaatiot - luennot - suulliset harjoitukset - vierailut - verkko-opetus <p>Oppimisympäristöt</p> <ul style="list-style-type: none"> - opiskeluun tarkoitettut tilat - työpaja - harjoitusyritys - työelämä - vierailukohteet - tietoverkko
<p>Tutkinnon osan arvioinnista päättää opettaja tai opettajat yhdessä.</p>			

Tavoitteet

Opiskelija

- ymmärtää taiteen ja kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja hyödyntää niiden ilmenemismuotoja monikulttuurisessa yhteisössä
- osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin, kehittää koulu yhteisön kulttuuria ja ylläpitää sen esteettistä ilmettä
- ilmaisee ajatuksia, kokemuksia ja tunteita esimerkiksi musiikin, tanssin, teatterin, kirjallisuuden tai kuvataiteen keinoin ja arvostaa muiden ilmaisua ja näkemyksiä
- noudattaa kestävä kehityksen periaatteita materiaalien valinnassa ja työskentelyssään.

Arviointi

Taulukkoon on koottu arviointikriteerit kolmelle eri osaamisen tasolle sekä arvioinnin kohteet. Ammatillisessa peruskoulutuksessa arvioinnin kohteet ovat samalla tutkinnon osan keskeinen sisältö.

Arvioinnin kohteet	Arviointikriteerit		
	Tyydyttävä T1 Opiskelija	Hyvä H2 Opiskelija	Kiitettävä K3 Opiskelija
Taiteen ja kulttuurin hyödyntäminen	- osallistuu taide- ja kulttuuritapahtumiin	- huolehtii kouluyhteisön kulttuurista ylläpitäen sen esteettistä ilmettä	- uudistaa kouluyhteisön kulttuuria kehittämällä sen esteettistä ilmettä
Tuotoksen tekeminen	- suunnittelee ja toteuttaa ohjattuna itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiin ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen	- suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiin ja tunteitaan ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen	- suunnittelee ja toteuttaa itselleen sopivimmalla tavalla jonkin ajatuksiaan, kokemuksiin ja tunteitaan soveltavan ja ilmaisevan tuotteen, teoksen tai esityksen
	- ottaa ohjeiden mukaan huomioon luonnon ja energian säästämisen materiaalien käytössä ja työskentelyssään	- toimii luontoa ja energiaa säästämällä materiaalien käytössä ja työskentelyssään	- valitsee työskentellessään luontoa ja energiaa säästämällä materiaalit
Muiden ilmaisun ja näkemysten arvostaminen	- kertoo muiden ilmaisussa tunnistamistaan kulttuurisista piirteistä	- antaa rakentavaa palautetta muiden ilmaisusta ja näkemyksistä	- kehittää omaa ilmaisuaan arvostaen muiden näkemyksiä

Elinikäisen oppimisen avaintaidot: 2. Vuorovaikutus- ja yhteistyö, 6. Kestävä kehitys, 7. Estetiikka.

Oppimisen arviointi

Opiskelijalle annetaan oppimisen etenemisestä palautetta osallistumisesta, aktiivisuudesta ja annettujen tehtävien suorittamisesta.

Palautetta annetaan kirjallisesti: arvosana kirjataan oppilaitoksen tietokantaan asteikolla 1 – 3.

Opiskelijan itsearviointitaitoja kehitetään siten, että opiskelija antaa itsearviointin kurssin loppuun joko strukturoidulla lomakkeella tai vapaamuotoisesti.

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat

Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat sisältävät opintoja siten kuin tutkinnon perusteissa määrätään. Ammattitaitoa täydentävät valinnaiset tutkinnon osat voivat olla seuraavia opintoja:

- äidinkieli, toinen kotimainen kieli, vieras kieli, matematiikka, fysiikka ja kemia, yhteiskunta-, yritys- ja työelämä tieto, liikunta, terveystieto, taide ja kulttuuri
- ympäristötieto, tieto- ja viestintätekniikka, etiikka, kulttuurien tuntemus, psykologia, yritystoiminta

Valinnaisia tutkinnon osia sisältyy opintoihin yhteensä 4 opintoviikkoa (ov). Opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot näistä opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Vapaasti valittavat tutkinnon osat

Vapaasti valittaviin tutkinnon osiin sisältyy opintoja siten kuin tutkinnon perusteissa määrätään. Vapaasti valittavat tutkinnon osat voivat olla

- oman koulutusalan tai muiden alojen ammatillisia tutkinnon osia
- ammattitaitoa täydentäviä tutkinnon osia
- jatko-opintoihin tai ylioppilastutkinnon suorittamiseen valmentavia opintoja
- työkokemusta
- harrastustavoitteisia opintoja, jotka tukevat ammatillisen koulutuksen yleisiä tavoitteita

Valinnaiset opinnot toteutetaan VAO:n vuosittaisen yhteistarjonnan mukaan. Jos opiskelija suorittaa opintoja tietyn väylän mukaan, muodostuvat valinnaiset opinnot kyseisen väylän opinnoista. Tarkemmat tiedot näistä opinnoista näkyvät lukusuunnitelmissa.

Ammatillista osaamista yksilöllisesti syventävät tutkinnon osat

Opiskelija voi yksilöllisesti sisällyttää perustutkintoonsa pakollisia valinnaisia tutkinnon osia yli 120 opintoviikon henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa (HOPS) mukaisesti.